

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.2

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ

A.2.1 Γενικά

Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιοχής Μελέτης παρουσιάζεται στο Κεφάλαιο αυτό με βάση τα στοιχεία των απογραφών της ΕΣΥΕ που αφορούν τις οι πληθυσμιακές εξελίξεις, το επίπεδο εκπαίδευσης και την απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Ακόμα, παρουσιάζεται η παραγωγή κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας με βάση τους περιφερειακούς εθνικούς λογαριασμούς της ΕΣΥΕ.

A.2.2 Δημογραφική και Κοινωνικοοικονομική Φυσιογνωμία

A.2.2.1 Εκτάσεις και Χρήσεις

Στην παράγραφο αυτή εξετάζονται οι χρήσεις γης της Περιοχής Μελέτης με βάση στοιχεία της ΕΣΥΕ. Στον Πίνακα Α.2.1 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι χρήσεις γης της Περιοχής Μελέτης ανά βασική κατηγορία.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.1
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΝΑ ΒΑΣΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ

(σε χιλ. στρ.)

	Πεδινό / ημιορινό	καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγρονα-παύσεις	βοσκότοποι (ιδιωτικοί)	δάση	εκτάσεις καλυπτόμενες από νερά	εκτάσεις οικισμών	άλλες εκτάσεις	συνολική έκταση
Δ. Δ. Αγίου Δημητρίου	Π	5,1	4,0		0,5	0,2		9,8
Δ. Δ. Αγίου Ηλία Πηνηίων	Π	1,3	0,1	0,1	2,2	0,1		3,8
Δ. Δ. Αμαλιάδος	Π	55,4		2,5	0,3	8,8		67,0
Δ. Δ. Αμπελοκάμπου	Π	8,2	0,2		0,2	0,6		9,2
Δ. Δ. Αρχαίας Ήλιδας	Π	4,7	0,8		0,2	0,2		5,9
Δ. Δ. Αυγείου	Π	5,4			0,1	0,2		5,7
Δ. Δ. Γερακίου	Η	6,1	0,5	13,3	0,1	0,3		20,3
Δ. Δ. Δάφνης	Η	4,5	0,6	9,3	1,2	0,3		15,9
Δ. Δ. Δαφνωτίσσης	Π	3,6	0,5	7,0	0,1	0,1		11,3
Δ. Δ. Δουνείκων	Π	11,4	0,4	0,1		0,2		12,1
Δ. Δ. Καλυβίων Ήλιδος	Π	3,0	0,4		0,4	0,6		4,4
Δ. Δ. Καρδαμά	Π	5,1	0,5	0,2	0,1	0,5		6,4
Δ. Δ. Κέντρου	Π	0,3	1,2		2,2	0,1		3,8
Δ. Δ. Κεραμιδιάς	Η	4,8	0,3	0,8	0,8	0,3		7,0
Δ. Δ. Κρυονέρου	Π	3,3	0,4	6,5	0,1	0,2		10,5
Δ. Δ. Περιστερίου	Η	6,8		12,3	0,1	0,2	0,4	19,8
Δ. Δ. Ροβιάτας	Π	2,0				0,3	0,4	2,7
Δ. Δ. Σαβαλίων	Π	9,3	0,4	0,4	1,3	1,0		12,4
Δ. Δ. Σωστίου	Π	6,0			0,2	0,3	0,2	6,7
Δ. Δ. Χαβαρίου	Π	17,2		0,1		0,5		17,8
Περιοχή Μελέτης		163,5	10,3	52,6	10,1	15,0	1,0	252,5

Πηγή : ΕΣΥΕ, Κατανομή της εκτάσεως της Χώρας κατά βασικές κατηγορίες χρήσης έτους 1991

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.1, το 90% της έκτασης της Περιοχής Μελέτης αποτελούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις, τα δάση και οι (ιδιωτικοί) βοσκότοποι (δεν υπάρχουν δημοτικοί βοσκότοποι). Οι εκτάσεις οικισμών αποτελούν περί το 6% της συνολικής έκτασης ενώ οι εκτάσεις που καλύπτονται από νερά και οι λοιπές εκτάσεις αποτελούν περί το 4% της συνολικής έκτασης¹.

Α.2.2.2 Πληθυσμός

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται οι πληθυσμιακές εξελίξεις της Περιοχής Μελέτης για την περίοδο 1981 - 2001 με βάση στοιχεία των Απογραφών Πληθυσμού. Τα στατιστικά στοιχεία για την Περιοχή Μελέτης παραβάλλονται με τα αντίστοιχα του Νομού Ηλείας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και του Συνόλου Χώρας ώστε να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό

¹ Στον Πίνακα Α.2.1 χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία του 1991 διότι η ΕΣΥΕ συγκεντρώνει πλέον στοιχεία κατανομής εκτάσεων κατά βασικές κατηγορίες από δορυφορική φωτογράφιση και, επειδή υπάρχουν αποκλίσεις, δεν ανακοινώνει στοιχεία ανά δημοτικό διαμέρισμα.

η ύπαρξη κάποιας τάσης στην υφιστάμενη κατάσταση της Περιοχής Μελέτης αποτελεί ιδιαίτερο τοπικό φαινόμενο ή απλώς οφείλεται στη γενική τάση της χώρας.

A.2.2.2.1 Πραγματικός Πληθυσμός (1981 – 2001)

Ο πληθυσμός της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα A.2.2 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ A.2.2
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (1981 – 2001)

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Δ. Δ. Αγίου Δημητρίου	474	1,4%	543	0,3%	562	0,9%
<i>Άγιος Δημήτριος</i>	344	1,2%	386	1,2%	433	1,2%
<i>Κολοκυθάς</i>	130	1,9%	157	-1,9%	129	0,0%
Δ. Δ. Αγίου Ηλία Πηνηγίων	145	10,9%	409	0,1%	413	5,4%
<i>Άγιος Ηλείας</i>	145	10,9%	409	0,1%	413	5,4%
Δ. Δ. Αμαλιάδος	15.248	0,4%	15.857	2,4%	20.030	1,4%
<i>Άγιος Ιωάννης</i>	179	0,8%	193	3,6%	274	2,2%
<i>Αμαλιάς</i>	14.698	0,4%	15.232	1,8%	18.261	1,1%
<i>Κουρούτας</i>	81	4,2%	122	16,7%	572	10,3%
<i>Μαραθέα</i>	164	0,0%	164	9,6%	409	4,7%
<i>Παλούκι</i>	72	0,7%	77	11,0%	218	5,7%
<i>Παναγία</i>	54	-4,5%	34	13,5%	121	4,1%
<i>Τσαφλέικα</i>			24	14,0%	89	
<i>Τσιχλέικα</i>			11	22,8%	86	
Δ. Δ. Αμπελοκάμπου	621	0,4%	645	-2,2%	517	-0,9%
<i>Αμπελοκάμπου</i>	621	0,4%	645	-2,2%	517	-0,9%
Δ. Δ. Αρχαίας Ήλιδας	221	0,1%	224	4,6%	352	2,4%
<i>Αρχαία Ήλιδα</i>	221	0,1%	224	4,6%	352	2,4%
Δ. Δ. Αυγείου	446	-2,0%	364	1,7%	429	-0,2%
<i>Αυγείου</i>	446	-2,0%	364	1,7%	429	-0,2%
Δ. Δ. Γερακίου	664	0,1%	669	0,7%	716	0,4%
<i>Ανάληψις</i>	177	-0,5%	169	-2,4%	133	-1,4%
<i>Γερακίου</i>	487	0,3%	500	1,5%	583	0,9%
Δ. Δ. Δάφνης	536	-2,5%	414	3,5%	585	0,4%
<i>Δάφνη</i>	468	-1,7%	394	3,0%	528	0,6%
<i>Καλαθάς</i>	68	-11,5%	20	11,0%	57	-0,9%
Δ. Δ. Δαφνιώτισσης	443	0,1%	449	0,2%	459	0,2%
<i>Δαφνιώτισσα</i>	443	0,1%	449	0,2%	459	0,2%
Δ. Δ. Δουνείκων	886	-1,2%	786	1,3%	891	0,0%
<i>Αγία Μαρίνα</i>			17	-15,9%	3	
<i>Δανικά</i>			26	15,9%	114	
<i>Δουνέικα</i>	840	-1,7%	708	0,9%	771	-0,4%
<i>Κάτω Κερτεζαίικα</i>	46	-2,7%	35	-21,8%	3	-12,8%

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Δ. Δ. Καλυβίων Ήλιδος <i>Καλύβια</i>	424 424	0,1% 0,1%	429 429	-1,6% -1,6%	365 365	-0,7% -0,7%
Δ. Δ. Καρδαμά <i>Καρδαμάς</i> <i>Πετρούλαι</i>	873 853 20	1,7% 1,6% 3,4%	1.029 1.001 28	1,5% 0,9% 13,5%	1.196 1.097 99	1,6% 1,3% 8,3%
Δ. Δ. Κέντρου <i>Κέντρο</i>	337 337	2,8% 2,8%	445 445	0,8% 0,8%	481 481	1,8% 1,8%
Δ. Δ. Κεραμιδιάς <i>Κεραμιδιά</i>	480 480	-3,2% -3,2%	345 345	4,6% 4,6%	543 543	0,6% 0,6%
Δ. Δ. Κρυονέρου <i>Κρυόνερο</i>	311 311	-1,0% -1,0%	282 282	2,1% 2,1%	347 347	0,5% 0,5%
Δ. Δ. Περιστερίου <i>Ασταιρέικα</i> <i>Παλαιολάνθη</i> <i>Περιστέρι</i>	528 52 25 451	-0,5% 2,6% 2,2% -1,0%	504 67 31 406	0,7% -2,0% 0,6% 1,1%	540 55 33 452	0,1% 0,3% 1,4% 0,0%
Δ. Δ. Ροβιάτας <i>Κασιδιάρης</i> <i>Παραλία</i> <i>Ροβιάτα</i> <i>Ρωμέικα</i>	328 328	0,4% -0,3%	340 3 7 317 13	1,6% 29,9% 14,5% 0,1% 0,0%	400 41 27 319 13	1,0% -0,1%
Δ. Δ. Σαβαλίων <i>Σαβάλια</i>	1.186 1.186	-0,6% -0,6%	1.119 1.119	1,3% 1,3%	1.273 1.273	0,4% 0,4%
Δ. Δ. Σωστίου <i>Σώστιο</i>	358 358	-0,2% -0,2%	350 350	1,8% 1,8%	417 417	0,8% 0,8%
Δ. Δ. Χαβαρίου <i>Άγιος Γεώργιος</i> <i>Χαβάρι</i> <i>Πέρα Χαβάρι</i>	1.431 1.431	-0,3% -1,5%	1.385 69 1.225 91	1,3% 2,2% 1,3% 0,3%	1.574 86 1.394 94	0,5% -0,1%
Περιοχή Μελέτης	25.940	0,2%	26.588	1,9%	32.090	1,1%
Νομός Ηλείας	160.305	1,1%	179.429	0,7%	193.288	0,9%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	655.262	0,8%	707.687	0,5%	740.506	0,6%
Σύνολο Χώρας	9.740.417	0,5%	10.259.900	0,7%	10.964.020	0,6%

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991 και 2002

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.2, την περίοδο 1981 - 2001 ο πληθυσμός της Περιοχής Μελέτης αυξήθηκε με ρυθμό σχεδόν διπλάσιο του αντιστοίχου της χώρας, γεγονός που υποδεικνύει αναπτυξιακό δυναμισμό. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι την ίδια περίοδο ο πληθυσμός του Νομού Ηλείας αυξήθηκε με ρυθμό κατά τι υψηλότερο ενώ της της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος με ρυθμό αντίστοιχο αυτού της χώρας.

Η αύξηση του πληθυσμού δεν είναι ομοιόμορφη σε όλους τους οικισμούς της Περιοχής Μελέτης. Τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης σημειώνει το Δημοτικό Διαμέρισμα της Αμαλιάδας. Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα παρατηρείται το φαινόμενο της «περιφερειακής αστικοποίησης», όπου έχουμε αύξηση του πληθυσμού των δευτερευτέρων αστικών κέντρων (των αστικών κέντρων που δεν είναι πρωτεύουσες νομών).

Περί το 70% του πληθυσμού της Περιοχής Μελέτης κατοικεί σε αστικές περιοχές (Δημοτικά Διαμερίσματα με περισσότερους από 1.000 κατοίκους). Στο πλαίσιο της «περιφερειακής αστικοποίησης» παρατηρούμε αύξηση του πληθυσμού των αστικών περιοχών ενώ ο πληθυσμός των αγροτικών περιοχών της Περιοχής Μελέτης παρέμεινε περίπου σταθερός.

Περί το 95% του πληθυσμού της Περιοχής Μελέτης κατοικεί σε πεδινές περιοχές, των οποίων ο πληθυσμός αυξάνεται με ρυθμό αντίστοιχο της Περιοχής Μελέτης ενώ ο πληθυσμός των ημιορεινών περιοχών (Δημοτικό Διαμέρισμα Γερακίου, Δάφνης, Κεραμιδιά και Περιστερίου) αυξήθηκε οριακά.

Η πληθυσμιακή βαρύτητα της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε (ο πληθυσμός των γεωγραφικών ενοτήτων ως ποσοστό του πληθυσμού της χώρας) για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.3 που ακολουθεί:

**ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.3
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ (1981 – 2001)**

	1981	1991	2001
Περιοχή Μελέτης	0,06%	0,09%	0,11%
Νομός Ηλείας	2,8%	2,9%	2,9%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	6,7%	6,9%	6,8%

Πηγή : Πίνακας Α.2.2

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.3, την περίοδο 1981 – 2001, η Περιοχή Μελέτης σχεδόν διπλασίασε την πληθυσμιακή βαρύτητά της σε σχέση με τη χώρα ενώ ο Νομός Ηλείας και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος διατήρησαν περίπου σταθερή τη βαρύτητά τους.

A.2.2.2 Πληθυσμιακή Πυκνότητα

Η πληθυσμιακή πυκνότητα της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.4 που ακολουθεί:

**ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.4
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (1981 – 2001)**

	επιφάνεια με εσωτε- ρικά ύδατα ² (σε τ. χμ.)	1981	1991	2001
		Δ. Δ. Αγίου Δημητρίου	9,7	48,9
Δ. Δ. Αγίου Ηλία Πηνηίων	3,8	38,7	109,1	110,1
Δ. Δ. Αμαλιάδος	67,0	227,7	236,8	299,1
Δ. Δ. Αμπελοκάμπου	9,2	67,9	70,5	56,5
Δ. Δ. Αρχαίας Ήλιδας	5,9	37,5	38,0	59,7
Δ. Δ. Αυγείου	5,7	78,2	63,9	75,3
Δ. Δ. Γερακίου	20,3	32,7	33,0	35,3
Δ. Δ. Δάφνης	15,9	33,8	26,1	36,8
Δ. Δ. Δαφνιωτίσσης	11,3	39,2	39,7	40,6
Δ. Δ. Δουνείκων	12,1	73,5	65,2	73,9
Δ. Δ. Καλυβίων Ήλιδος	4,4	97,5	98,6	83,9
Δ. Δ. Καρδαμά	6,4	137,5	162,0	188,3
Δ. Δ. Κέντρου	3,7	92,3	121,9	131,8
Δ. Δ. Κεραμιδιάς	7,0	68,8	49,5	77,8
Δ. Δ. Κρουονέρου	10,4	29,8	27,0	33,3
Δ. Δ. Περιστερίου	19,8	26,7	25,5	27,3
Δ. Δ. Ροβιάτας	2,8	119,1	123,5	145,3
Δ. Δ. Σαβαλίων	12,4	95,4	90,1	102,4
Δ. Δ. Σωστίου	6,7	53,6	52,4	62,5
Δ. Δ. Χαβαρίου	17,8	80,3	77,7	88,3
Περιοχή Μελέτης	251,9	103,0	105,5	127,4
Νομός Ηλείας	2.617,8	61,2	68,5	73,8
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	11.350,2	57,7	62,4	65,2
Σύνολο Χώρας	131.957,4	73,8	77,8	83,1

Πηγή : ΕΣΥΕ, Λεξικό Δήμων και Κοινοτήτων (2001) και Πίνακας Α.2.2

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.4, την περίοδο 1981 – 2001, η πληθυσμιακή πυκνότητα της Περιοχής Μελέτης και όλων των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε αυξήθηκε, κάτι που άλλωστε ήταν αναμενόμενο καθώς αυξήθηκε ο πληθυσμός τους. Η πληθυσμιακή πυκνότητα της Περιοχής Μελέτης είναι κατά 50% περίπου υψηλότερη της αντίστοιχης της χώρας.

² Μικρές διαφορές με την επιφάνεια των οικισμών που αναφέρονται στον Πίνακα Α.2.1 οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

A.2.2.2.3 Πληθυσμός κατά Φύλο και Ηλικία

Η εξέλιξη της πυραμίδας ηλικιών της Περιοχής Μελέτης μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.5 που ακολουθεί. Τα στοιχεία του Πίνακα Α.2.5 παρουσιάζονται διαγραμματικά στα Διαγράμματα Α.2.1, Α.2.2 και Α.2.3 που ακολουθούν.

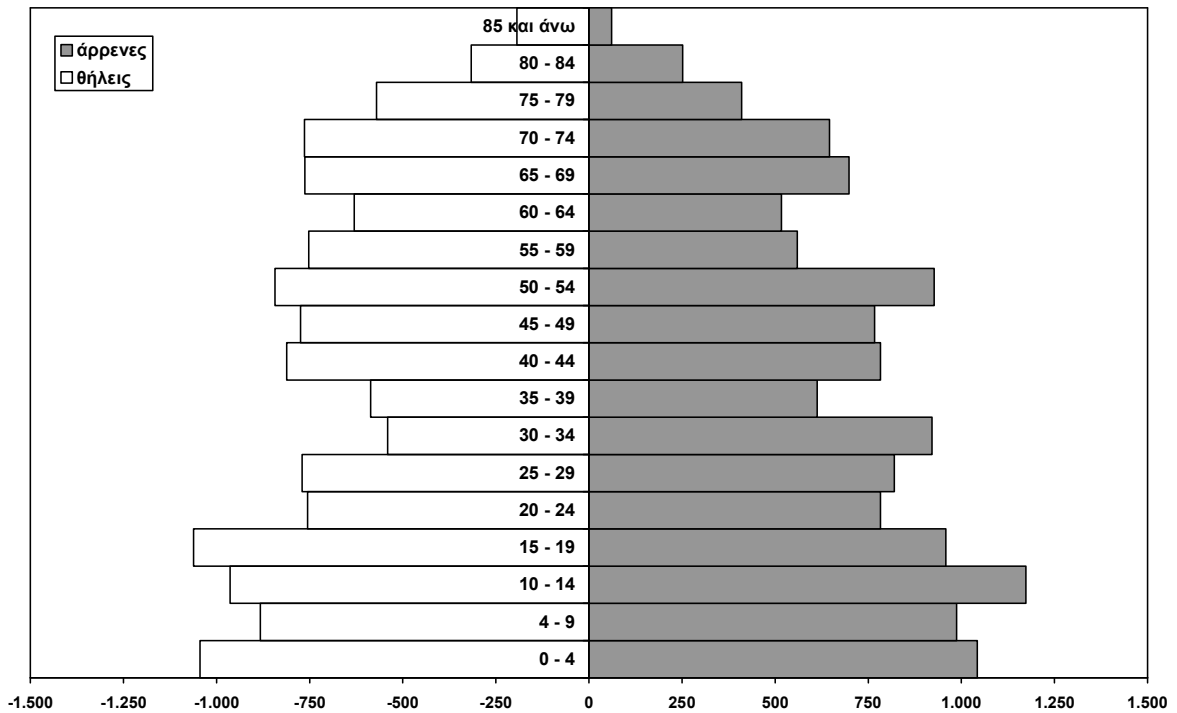
**ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.5
ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΝ (1981 – 2001)**

	1981			1991			2001		
	άρρνες	θήλεις	σύνολο	άρρνες	θήλεις	σύνολο	άρρνες	θήλεις	σύνολο
0 - 4	1.043	1.044	2.087	918	820	1.738	784	736	1.520
5 - 9	987	882	1.869	1036	972	2.008	878	800	1.678
10 - 14	1.173	964	2.137	1076	1051	2.127	1137	873	2.010
15 - 19	958	1.062	2.020	958	983	1.941	1209	1015	2.224
20 - 24	783	756	1.539	862	865	1.727	1399	1068	2.467
25 - 29	820	770	1.590	910	873	1.783	1365	1147	2.512
30 - 34	921	541	1.462	993	935	1.928	1278	1122	2.400
35 - 39	613	586	1.199	907	795	1.702	1166	1076	2.242
40 - 44	783	812	1.595	812	728	1.540	1275	1166	2.441
45 - 49	767	774	1.541	636	582	1.218	1153	996	2.149
50 - 54	927	843	1.770	736	754	1.490	1049	926	1.975
55 - 59	559	753	1.312	827	779	1.606	727	699	1.426
60 - 64	517	630	1.147	832	830	1.662	803	871	1.674
65 - 69	698	763	1.461	597	695	1.292	905	896	1.801
70 - 74	646	764	1.410	416	507	923	770	845	1.615
75 - 79	410	570	980	384	486	870	455	532	987
80 - 84	252	316	568	277	371	648	237	300	537
85 και άνω	61	193	254	150	235	385	191	241	432
Σύνολο	12.918	13.022	25.940	13.327	13.261	26.588	16.781	15.309	32.090

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991, 2001 και εκτιμήσεις του μελετητή

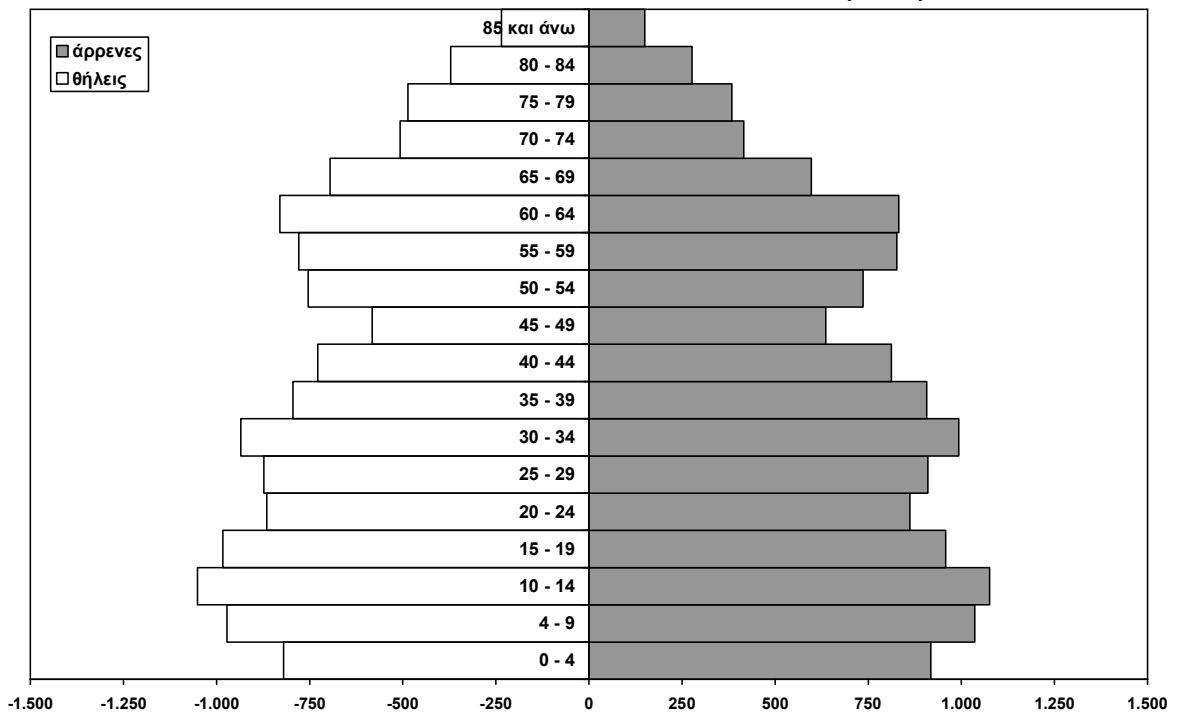
Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.5, την περίοδο 1981 - 2001 σημειώθηκε μείωση του νεανικού πληθυσμού της Περιοχής Μελέτης. Ο πληθυσμός με ηλικία μέχρι 15 ετών αποτελούσε το 1981 το 23,5% του συνολικού πληθυσμού ενώ το 2001 μειώθηκε σε 16,2% του πληθυσμού. Εντύπωση προκαλεί ότι, παρά τη γενικώς παρατηρούμενη γήρανση του πληθυσμού, ο πληθυσμός με ηλικία άνω των 65 ετών αποτελούσε το 1981 το 18,0% του συνολικού πληθυσμού ενώ το 2001 μειώθηκε σε 16,7% του πληθυσμού. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι η αύξηση του πληθυσμού στην Περιοχή Μελέτης οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού των παραγωγικών ηλικιών 15 – 64 ετών.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.2.1
ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ (1981)**

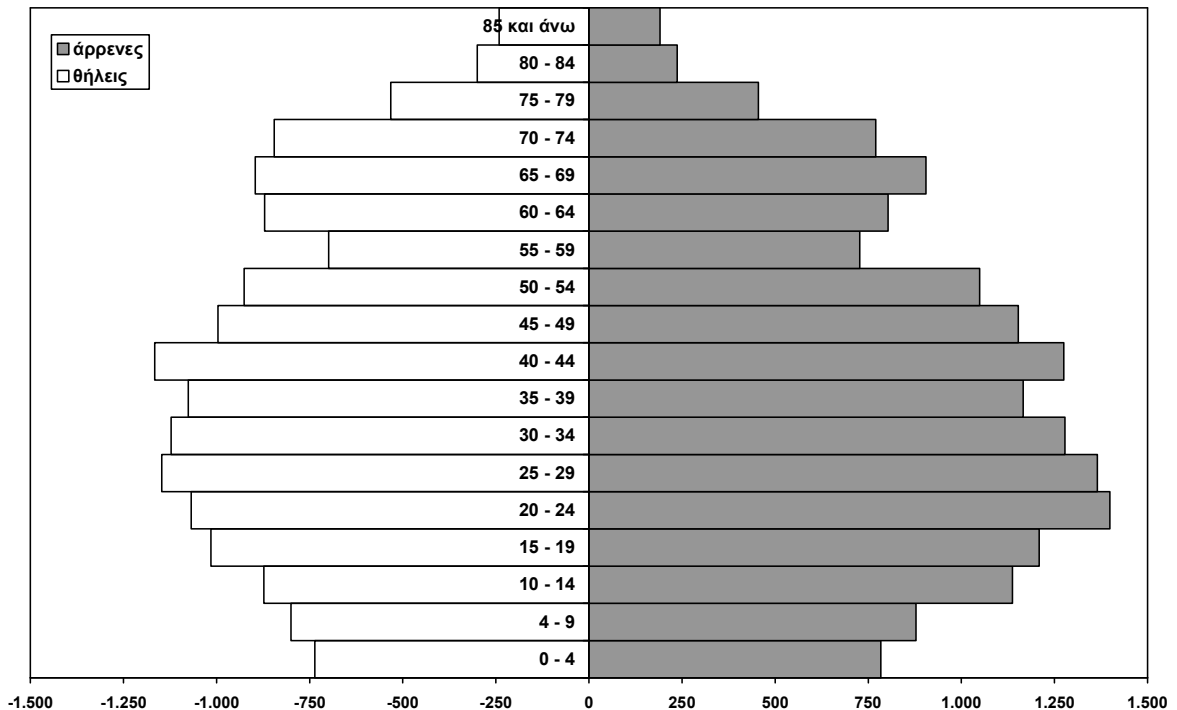
Πηγή: Πίνακας Α.2.5

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.2.2
ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ (1991)**

Πηγή: Πίνακας Α.2.5

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.2.3
ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ (2001)**

Πηγή: Πίνακας Α.2.5

Στα Διαγράμματα Α.2.1, Α.2.2 και Α.2.3 παρατηρείται διεύρυνση της πυραμίδας ηλικιών από το 1981 στο 1991. Το 1991 η κατανομή των ηλικιών διατηρεί ακόμη τα χαρακτηριστικά της πυραμίδας ενώ το 2001 η πυραμίδα ηλικιών έχει αποκτήσει πια ωοειδές σχήμα, κάτι που παρατηρούμε και σε άλλες περιοχές της χώρας και οφείλεται στην μείωση του ρυθμού των γεννήσεων.

Α.2.2.2.4 Νοικοκυριά κατά Μέγεθος

Το μέσο μέγεθος νοικοκυριού της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.6 που ακολουθεί:

**ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.6
ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ (1981 – 2001)**

	1981	1991	2001
Μέλη νοικοκυριών			
Περιοχή Μελέτης	21.797	23.721	30.398
Νομός Ηλείας	151.330	163.494	178.640
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	625.200	652.445	686.638
Σύνολο Χώρας	9.290.160	9.507.226	10.249.242
Νοικοκυριά			
Περιοχή Μελέτης	6.338	6.923	9.285
Νομός Ηλείας	43.460	47.488	54.735
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	179.910	195.687	221.734
Σύνολο Χώρας	2.974.450	3.198.090	3.663.153
Μέσο μέγεθος νοικοκυριού			
Περιοχή Μελέτης	3,4	3,4	3,3
Νομός Ηλείας	3,5	3,4	3,3
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	3,5	3,3	3,1
Σύνολο Χώρας	3,1	3,0	2,8

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991, 2001 και εκτιμήσεις του μελετητή

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.6, την περίοδο 1981 – 2001, το μέσο μέγεθος νοικοκυριού μειώνεται στην Περιοχή Μελέτης ακολουθώντας την τάση που παρατηρούμε σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε αν και διατηρείται σε επίπεδο υψηλότερο από το αντίστοιχο των άλλων γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε.

A.2.2.2.5 Πληθυσμιακές Μετακινήσεις – Μετανάστευση

Οι μετακινήσεις πληθυσμού στην Περιοχή Μελέτη και τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζονται στον Πίνακα Α.2.7 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.7
ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (1981 – 2001)

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Ομοδημότες						
Περιοχή Μελέτης	22.567	0,7%	24.086	1,6%	28.335	1,1%
Νομός Ηλείας	139.960	1,5%	162.814	0,4%	168.910	0,9%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	534.846	1,1%	598.909	0,2%	613.785	0,7%
Σύνολο Χώρας	6.755.828	0,8%	7.343.849	0,5%	7.731.989	0,7%
Ετεροδημότες						
Περιοχή Μελέτης	3.256	-3,3%	2.332	-3,8%	1.586	-3,5%
Νομός Ηλείας	19.529	-2,3%	15.440	-2,2%	12.393	-2,2%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	116.257	-1,2%	103.049	-1,6%	88.126	-1,4%
Σύνολο Χώρας	2.813.165	-0,2%	2.748.775	-1,2%	2.434.940	-0,7%
Αλλοδαποί						
Περιοχή Μελέτης	97	5,8%	170	29,0%	2.169	16,8%
Νομός Ηλείας	816	3,7%	1.175	26,1%	11.985	14,4%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	4.159	3,3%	5.729	21,0%	38.595	11,8%
Σύνολο Χώρας	171.424	-0,2%	167.276	16,9%	797.091	8,0%
Σύνολο πληθυσμού						
Περιοχή Μελέτης	25.920	0,3%	26.588	1,9%	32.090	1,1%
Νομός Ηλείας	160.305	1,1%	179.429	0,7%	193.288	0,9%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	655.262	0,8%	707.687	0,5%	740.506	0,6%
Σύνολο Χώρας	9.740.417	0,5%	10.259.900	0,7%	10.964.020	0,6%

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991 και 2001

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.7, την περίοδο 1981 – 2001 η Περιοχή Μελέτης διατηρεί το υψηλότερο ποσοστό ομοδημοτών από όλες τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε. Την ίδια περίοδο συγκεντρώνει ετεροδημότες (Έλληνες που εγκαθίστανται από άλλες περιοχές της χώρας) με ρυθμό υψηλότερο από τον αντίστοιχο των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε. Τέλος, την περίοδο 1991 – 2001 ο ρυθμός αύξησης των αλλοδαπών είναι ο υψηλότερος όλων των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε.

A.2.2.2.6 Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ο πληθυσμός 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.8 που ακολουθεί:

**ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.8
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (1981 – 2001)**

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Περιοχή Μελέτης						
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	761	3,2%	1.039	7,0%	2.044	5,1%
Απόφοιτοι Λυκείου	1.914	6,0%	3.435	6,8%	6.642	6,4%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	1.878	3,4%	2.634	4,8%	4.217	4,1%
Απόφοιτοι Δημοτικού	10.872	0,2%	11.098	0,0%	11.051	0,1%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	6.558	-3,4%	4.636	0,6%	4.938	-1,4%
Σύνολο	21.983	0,4%	22.842	2,4%	28.892	1,4%
Νομός Ηλείας						
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	4.236	4,0%	6.294	25,0%	58.687	14,0%
Απόφοιτοι Λυκείου	11.511	8,2%	25.366	21,5%	178.495	14,7%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	11.966	4,6%	18.713	16,0%	82.789	10,2%
Απόφοιτοι Δημοτικού	65.042	1,8%	77.859	12,2%	245.551	6,9%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	42.007	-4,0%	27.931	13,5%	98.761	4,4%
Σύνολο	134.762	1,5%	156.163	15,6%	664.283	8,3%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος						
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	20.166	5,9%	35.684	5,1%	58.687	5,5%
Απόφοιτοι Λυκείου	56.840	7,4%	116.521	4,4%	178.495	5,9%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	49.320	3,2%	67.666	2,0%	82.789	2,6%
Απόφοιτοι Δημοτικού	256.041	0,7%	275.803	-1,2%	245.551	-0,2%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	160.784	-3,0%	118.020	-1,8%	98.761	-2,4%
Σύνολο	543.151	1,2%	613.694	0,8%	664.283	1,0%
Σύνολο χώρας						
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	485.455	4,9%	785.954	4,9%	1.263.433	4,9%
Απόφοιτοι Λυκείου	1.271.403	5,2%	2.118.244	3,8%	3.069.161	4,5%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	813.769	1,8%	973.618	1,8%	1.164.270	1,8%
Απόφοιτοι Δημοτικού	3.604.317	-0,1%	3.583.297	-1,3%	3.152.149	-0,7%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	2.040.097	-2,5%	1.578.366	-2,4%	1.238.724	-2,5%
Σύνολο	8.215.041	1,0%	9.039.479	0,9%	9.887.737	0,9%

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991 και 2001

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.8, την περίοδο 1981 – 2001 το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού της Περιοχής Μελέτης δεν βελτιώθηκε σημαντικά. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των αποφοίτων Ανωτάτων Σχολών και Λυκείου αυξήθηκε με ρυθμό κατά τι του αντιστοίχου της χώρας και στα ίδια επίπεδα με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος ενώ είναι σημαντικά χαμηλότερος του αντιστοίχου του Νομού Ηλείας.

Η ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.9 που ακολουθεί:

**ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.9
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (1981 – 2001)**

	1981	1991	2001
Περιοχή Μελέτης			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	1,3%	3,2%	8,2%
Απόφοιτοι Λυκείου	5,9%	14,1%	26,7%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	7,4%	12,4%	15,2%
Απόφοιτοι Δημοτικού	55,7%	53,0%	39,3%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	29,7%	17,3%	10,7%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Νομός Ηλείας			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	4,7%	7,6%	13,7%
Απόφοιτοι Λυκείου	14,8%	24,1%	29,6%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	10,2%	11,4%	12,2%
Απόφοιτοι Δημοτικού	46,7%	41,2%	33,3%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	23,6%	15,8%	11,3%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	3,7%	5,8%	10,7%
Απόφοιτοι Λυκείου	10,5%	19,0%	25,0%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	9,1%	11,0%	12,5%
Απόφοιτοι Δημοτικού	47,1%	44,9%	37,0%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	29,6%	19,2%	14,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο χώρας			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	5,9%	8,7%	16,5%
Απόφοιτοι Λυκείου	15,5%	23,4%	27,4%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	9,9%	10,8%	11,8%
Απόφοιτοι Δημοτικού	43,9%	39,6%	31,9%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	24,8%	17,5%	12,5%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή : Πίνακας Α.2.8

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.10, το εκπαιδευτικό επίπεδο της Περιοχής Μελέτης είναι δεν αρκετά ικανοποιητικό, αν και η Περιοχή Μελέτης υστερεί σημαντικά σε αποφοίτους Ανωτάτων Σχολών και Αποφοίτους Λυκείου. Αντίθετα, το ποσοστό των αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης (αποφοίτων Γυμνασίου) και αποφοίτων Δημοτικού είναι το υψηλότερο από όλες τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε.

Το επίπεδο εκπαίδευσης πληθυσμού 10 ετών και άνω ως ποσοστό του αντίστοιχου επιπέδου εκπαίδευσης της χώρας της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.10 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.10
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Περιοχή Μελέτης			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	0,16%	0,13%	0,16%
Απόφοιτοι Λυκείου	0,15%	0,16%	0,22%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	0,23%	0,27%	0,36%
Απόφοιτοι Δημοτικού	0,30%	0,31%	0,35%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	0,32%	0,29%	0,40%
Σύνολο	0,27%	0,25%	0,29%
Νομός Ηλείας			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	0,87%	0,80%	4,65%
Απόφοιτοι Λυκείου	0,91%	1,20%	5,82%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	1,47%	1,92%	7,11%
Απόφοιτοι Δημοτικού	1,80%	2,17%	7,79%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	2,06%	1,77%	7,97%
Σύνολο	1,64%	1,73%	6,72%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Απόφοιτοι Ανωτάτων Σχολών	4,15%	4,54%	4,65%
Απόφοιτοι Λυκείου	4,47%	5,50%	5,82%
Απόφοιτοι Γυμνασίου	6,06%	6,95%	7,11%
Απόφοιτοι Δημοτικού	7,10%	7,70%	7,79%
Δεν αποφοίτησαν από το Δημοτικό	7,88%	7,48%	7,97%
Σύνολο	6,61%	6,79%	6,72%

Πηγή : Πίνακας Α.2.8

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.10, η Περιοχή Μελέτης συγκεντρώνει πληθυσμό υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου (αποφοίτους Ανωτάτων Σχολών) σε ποσοστό χαμηλότερο από αυτό που θα δικαιολογούσε η πληθυσμιακή βαρύτητά της (βλέπε Πίνακα Α.2.3). Αντίστοιχα, η Περιοχή Μελέτης συγκεντρώνει πληθυσμό χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου υψηλότερο από αυτό που θα δικαιολογούσε η πληθυσμιακή βαρύτητά της (βλέπε Πίνακα Α.2.3).

Α.2.2.3 Απασχόληση

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζεται οι εξελίξεις στην απασχόληση της Περιοχής Μελέτης για την περίοδο 1981 - 2001 με βάση στοιχεία των Απογραφών Πληθυσμού. Τα στατιστικά στοιχεία για την Περιοχή Μελέτης παραβάλλονται με τα αντίστοιχα του Νομού Ηλείας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και του Συνόλου Χώρας ώστε να διαπιστωθεί σε ποιό βαθμό η ύπαρξη κάποιας τάσης στην υφιστάμενη κατάσταση της Περιοχής Μελέτης αποτελεί ιδιαίτερο τοπικό φαινόμενο ή απλώς οφείλεται στη γενική τάση της χώρας.

Α.2.2.3.1 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός, Απασχόληση & Ανεργία

Ο πληθυσμός 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο 1981 και εξής παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.11 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.11
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ,
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ (1981 – 2001)

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Περιοχή Μελέτης						
Πληθυσμός	25.940	0,2%	26.588	1,9%	32.090	1,1%
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (15-64)	15.173	0,9%	16.597	2,6%	21.510	1,8%
Εργατικό Δυναμικό	7.901	2,1%	9.750	3,1%	13.190	2,6%
Απασχολούμενοι	7.554	1,6%	8.889	1,9%	10.776	1,8%
Ανεργοί	347	9,5%	861	10,9%	2.414	10,2%
Ποσοστό :						
οικονομικά ενεργού πληθυσμού	58,5%		62,4%		67,0%	
συμμετοχής εργατικού δυναμικού	52,1%		58,7%		61,3%	
ανεργίας εργατικού δυναμικού	4,4%		8,8%		18,3%	
Νομός Ηλείας						
Πληθυσμός	160.305	1,1%	179.429	0,7%	193.288	0,9%
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (15-64)	121.672	1,6%	142.395	1,3%	162.650	1,5%
Εργατικό Δυναμικό	61.253	0,7%	65.433	1,4%	75.200	1,0%
Απασχολούμενοι	59.202	0,2%	60.203	0,4%	62.702	0,3%
Ανεργοί	2.051	9,8%	5.230	9,1%	12.498	9,5%
Ποσοστό :						
οικονομικά ενεργού πληθυσμού	75,9%		79,4%		84,1%	
συμμετοχής εργατικού δυναμικού	50,3%		46,0%		46,2%	
ανεργίας εργατικού δυναμικού	3,3%		8,0%		16,6%	
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος						
Πληθυσμός	655.262	0,8%	707.687	0,5%	740.506	0,6%
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (15-64)	393.237	3,5%	557.118	1,1%	619.628	2,3%
Εργατικό Δυναμικό	250.502	0,5%	262.654	1,0%	291.357	0,8%
Απασχολούμενοι	240.941	-0,1%	238.293	0,4%	247.485	0,1%
Ανεργοί	9.561	9,8%	24.361	6,1%	43.872	7,9%
Ποσοστό :						
οικονομικά ενεργού πληθυσμού	60,0%		78,7%		83,7%	
συμμετοχής εργατικού δυναμικού	63,7%		47,1%		47,0%	
ανεργίας εργατικού δυναμικού	3,8%		9,3%		15,1%	
Σύνολο Χώρας						
Πληθυσμός	9.740.417	0,5%	10.259.900	0,7%	10.964.020	0,6%
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (15-64)	6.192.591	3,0%	8.285.033	1,2%	9.299.935	2,1%
Εργατικό Δυναμικό	3.543.797	0,9%	3.886.157	1,7%	4.621.848	1,3%
Απασχολούμενοι	3.388.518	0,5%	3.571.957	1,4%	4.108.083	1,0%
Ανεργοί	155.279	7,3%	314.200	5,0%	513.765	6,2%
Ποσοστό :						
οικονομικά ενεργού πληθυσμού	63,6%		80,8%		84,8%	
συμμετοχής εργατικού δυναμικού	57,2%		46,9%		49,7%	
ανεργίας εργατικού δυναμικού	4,4%		8,1%		11,1%	

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991 και 2001

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.11, την περίοδο 1981 - 2001, η αύξηση της απασχόλησης η υψηλότερη όλων των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε (σχεδόν διπλάσιο του αντιστοίχου της χώρας). Όμως, οι άνεργοι αυξήθηκαν με ρυθμό σχεδόν διπλάσιο του αντιστοίχου της χώρας, με αποτέλεσμα το ποσοστό ανεργίας της Περιοχής Μελέτης να είναι το υψηλότερο όλων των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε.

Α.2.2.3.2 Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Η απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.12 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.12
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (1981 – 2001)

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Περιοχή Μελέτης						
Γεωργία, κτηνοτροφία	3.186	1,3%	3.620	-0,6%	3.424	0,4%
Ορυχεία και λατομεία	2	-7,2%	1	-100,0%	0	-100,0%
Μεταποίηση	919	-2,2%	736	0,9%	806	-0,7%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	78	-5,6%	44	10,7%	121	2,2%
Κατασκευές	642	3,5%	901	2,2%	1.118	2,8%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	818	6,9%	1.599	2,3%	2.014	4,6%
Μεταφορές, επικοινωνίες	593	-6,8%	293	6,8%	563	-0,3%
Τράπεζες, ασφάλειες	190	9,7%	482	2,2%	601	5,9%
Λοιπές υπηρεσίες	1.125	-8,4%	468	16,4%	2.130	3,2%
Σύνολο	7.554	0,8%	8.143	2,8%	10.776	1,8%
Νομός Ηλείας						
Γεωργία, κτηνοτροφία	33.820	-2,9%	25.157	-0,8%	23.222	-1,9%
Ορυχεία και λατομεία	62	-8,9%	25	-6,1%	13	-7,5%
Μεταποίηση	4.911	-2,0%	4.032	0,0%	4.018	-1,0%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	318	-1,0%	288	5,5%	494	2,2%
Κατασκευές	3.777	3,7%	5.456	1,5%	6.320	2,6%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	5.129	6,8%	9.909	0,4%	10.284	3,5%
Μεταφορές, επικοινωνίες	3.058	0,3%	3.154	0,4%	3.290	0,4%
Τράπεζες, ασφάλειες	990	9,5%	2.456	3,2%	3.369	6,3%
Λοιπές υπηρεσίες	7.137	3,1%	9.726	1,9%	11.692	2,5%
Σύνολο	59.202	0,2%	60.203	0,4%	62.702	0,3%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος						
Γεωργία, κτηνοτροφία	115.096	-3,3%	82.049	-2,2%	65.793	-2,8%
Ορυχεία και λατομεία	174	5,0%	283	-2,8%	212	1,0%
Μεταποίηση	34.407	-3,2%	24.864	-1,7%	20.855	-2,5%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	1.194	1,7%	1.412	2,9%	1.874	2,3%
Κατασκευές	19.544	1,0%	21.547	1,5%	25.084	1,3%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	22.331	5,3%	37.467	2,1%	45.907	3,7%

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 91	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Μεταφορές, επικοινωνίες	13.855	0,9%	15.162	0,9%	16.583	0,9%
Τράπεζες, ασφάλειες	5.115	9,5%	12.633	2,0%	15.394	5,7%
Λοιπές υπηρεσίες	29.225	3,9%	42.877	2,7%	55.783	3,3%
Σύνολο	240.941	-0,1%	238.293	0,4%	247.485	0,1%

Σύνολο Χώρας

Γεωργία, κτηνοτροφία	991.547	-3,4%	701.000	-1,3%	617.533	-2,3%
Ορυχεία και λατομεία	22.945	-3,1%	16.723	-3,2%	12.067	-3,2%
Μεταποίηση	664.582	-1,7%	558.246	-0,5%	528.561	-1,1%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	25.690	3,2%	35.187	0,9%	38.329	2,0%
Κατασκευές	317.429	-0,5%	302.196	2,2%	374.647	0,8%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	435.927	4,7%	691.744	2,8%	912.869	3,8%
Μεταφορές, επικοινωνίες	264.107	-0,1%	261.011	0,7%	280.958	0,3%
Τράπεζες, ασφάλειες	127.411	4,5%	197.289	6,2%	359.154	5,3%
Λοιπές υπηρεσίες	538.880	4,1%	808.560	2,0%	983.965	3,1%
Σύνολο	3.388.518	0,5%	3.571.957	1,4%	4.108.083	1,0%

Πηγή : ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 1981, 1991, 2001 και εκτιμήσεις του μελετητή

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.12, την περίοδο 1981 - 2001 η μεταβολή της κλαδικής απασχόλησης ήταν περίπου η ίδια σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε. Συγκεκριμένα, μειώθηκε η απασχόληση στους κλάδους «Γεωργία, κτηνοτροφία», «Ορυχεία και λατομεία» και «Μεταποίηση» σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε. Αντίθετα, οι ρυθμοί αύξησης της απασχόλησης στους υπόλοιπους κλάδους στην Περιοχή Μελέτης ήταν περίπου αντίστοιχοι των άλλων γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε.

Η ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.13 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.13
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Περιοχή Μελέτης			
Γεωργία, κτηνοτροφία	42,2%	44,5%	31,8%
Ορυχεία και λατομεία	0,0%	0,0%	0,0%
Μεταποίηση	12,2%	9,0%	7,5%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	1,0%	0,5%	1,1%
Κατασκευές	8,5%	11,1%	10,4%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	10,8%	19,6%	18,7%
Μεταφορές, επικοινωνίες	7,9%	3,6%	5,2%
Τράπεζες, ασφάλειες	2,5%	5,9%	5,6%
Λοιπές υπηρεσίες	14,9%	5,7%	19,8%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	57,1%	41,8%	37,0%
Ορυχεία και λατομεία	0,1%	0,0%	0,0%
Μεταποίηση	8,3%	6,7%	6,4%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,5%	0,5%	0,8%
Κατασκευές	6,4%	9,1%	10,1%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	8,7%	16,5%	16,4%
Μεταφορές, επικοινωνίες	5,2%	5,2%	5,2%
Τράπεζες, ασφάλειες	1,7%	4,1%	5,4%
Λοιπές υπηρεσίες	12,1%	16,2%	18,6%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	47,8%	34,4%	26,6%
Ορυχεία και λατομεία	0,1%	0,1%	0,1%
Μεταποίηση	14,3%	10,4%	8,4%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,5%	0,6%	0,8%
Κατασκευές	8,1%	9,0%	10,1%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	9,3%	15,7%	18,5%
Μεταφορές, επικοινωνίες	5,8%	6,4%	6,7%
Τράπεζες, ασφάλειες	2,1%	5,3%	6,2%
Λοιπές υπηρεσίες	12,1%	18,0%	22,5%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο Χώρας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	29,3%	19,6%	15,0%
Ορυχεία και λατομεία	0,7%	0,5%	0,3%
Μεταποίηση	19,6%	15,6%	12,9%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,8%	1,0%	0,9%
Κατασκευές	9,4%	8,5%	9,1%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	12,9%	19,4%	22,2%
Μεταφορές, επικοινωνίες	7,8%	7,3%	6,8%
Τράπεζες, ασφάλειες	3,8%	5,5%	8,7%
Λοιπές υπηρεσίες	15,9%	22,6%	24,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή : Πίνακας Α.2.12

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.13, την περίοδο 1981 - 2001 η Περιοχή Μελέτης μετεξελίχθηκε αργά από μια κυρίως αγροτική περιοχή σε μια περιοχή κυρίως υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, στην Περιοχή Μελέτης το ποσοστό των απασχολουμένων στον κλάδο «Γεωργία, κτηνοτροφία» μειώθηκε από σχεδόν 40% το 1981 σε κάτω του 30% το 2001. Αντίστοιχη ήταν η αύξηση της απασχόλησης στους κλάδους των υπηρεσιών, που από 35% το 1981 αυξήθηκε σε 50% το 2001.

Η απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ως ποσοστό του αντίστοιχου κλάδου της χώρας της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.14 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.14
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Περιοχή Μελέτης			
Γεωργία, κτηνοτροφία	0,32%	0,52%	0,55%
Ορυχεία και λατομεία	0,01%	0,01%	0,00%
Μεταποίηση	0,14%	0,13%	0,15%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,30%	0,12%	0,31%
Κατασκευές	0,20%	0,30%	0,30%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	0,19%	0,23%	0,22%
Μεταφορές, επικοινωνίες	0,22%	0,11%	0,20%
Τράπεζες, ασφάλειες	0,15%	0,24%	0,17%
Λοιπές υπηρεσίες	0,21%	0,06%	0,22%
Σύνολο	0,22%	0,23%	0,26%
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	3,41%	3,59%	3,76%
Ορυχεία και λατομεία	0,27%	0,15%	0,11%
Μεταποίηση	0,74%	0,72%	0,76%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	1,24%	0,82%	1,29%
Κατασκευές	1,19%	1,81%	1,69%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	1,18%	1,43%	1,13%
Μεταφορές, επικοινωνίες	1,16%	1,21%	1,17%
Τράπεζες, ασφάλειες	0,78%	1,24%	0,94%
Λοιπές υπηρεσίες	1,32%	1,20%	1,19%
Σύνολο	1,75%	1,69%	1,53%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	11,61%	11,70%	10,65%
Ορυχεία και λατομεία	0,76%	1,69%	1,76%
Μεταποίηση	5,18%	4,45%	3,95%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	4,65%	4,01%	4,89%
Κατασκευές	6,16%	7,13%	6,70%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	5,12%	5,42%	5,03%
Μεταφορές, επικοινωνίες	5,25%	5,81%	5,90%
Τράπεζες, ασφάλειες	4,01%	6,40%	4,29%
Λοιπές υπηρεσίες	5,42%	5,30%	5,67%
Σύνολο	7,11%	6,67%	6,02%

Πηγή : Πίνακας Α.2.12

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.14, το 2001 η κλαδική απασχόληση της Περιοχής Μελέτης είναι σε γενικές γραμμές αντίστοιχη της πληθυσμιακής βαρύτητά της με εξαίρεση την απασχόληση του κλάδου «Γεωργία, κτηνοτροφία» που είναι σχεδόν διπλάσια από αυτή που θα δικαιολογούσε η πληθυσμιακή της βαρύτητα (βλέπε Πίνακα Α.2.3).

A.2.2.3.3 Κλαδική εξειδίκευση με βάση την απασχόληση

Η κλαδική εξειδίκευση μιας περιοχής μετράται συνήθως με το πηλίκιο συγκέντρωσης (location quotient) με βάση την απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας που υπολογίζεται ως :

$$\text{πηλίκιο συγκέντρωσης} = \frac{\frac{l_i}{\sum l_i}}{\frac{L_i}{\sum L_i}}$$

όπου l_i η απασχόληση του κλάδου i της Περιοχής Μελέτης και L_i η απασχόληση του κλάδου i του συνόλου της χώρας.

Το πηλίκιο συγκέντρωσης μετρά την ποσοστιαία συμμετοχής μιας περιοχής στην απασχόληση ενός κλάδου σε σχέση με την ποσοστιαία συμμετοχή της περιοχής στη συνολική απασχόληση και αν είναι μεγαλύτερο της μονάδας για ένα κλάδο σε μια περιοχή, αυτό υποδεικνύει ότι η περιοχή αυτή είναι εξαγωγική στον κλάδο αυτό και συνεπώς διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα στον κλάδο αυτό έναντι άλλων περιοχών.

Το πηλίκιο συγκέντρωσης με βάση την κλαδική απασχόληση της Περιοχής Μελέτης και των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.15 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.15
ΠΗΛΙΚΟ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
(1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Περιοχή Μελέτης			
Γεωργία, κτηνοτροφία	1,4	2,3	2,1
Ορυχεία και λατομεία	0,0	0,0	0,0
Μεταποίηση	0,6	0,6	0,6
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	1,4	0,5	1,2
Κατασκευές	0,9	1,3	1,1
Εμπόριο, ξενοδοχεία	0,8	1,0	0,8
Μεταφορές, επικοινωνίες	1,0	0,5	0,8
Τράπεζες, ασφάλειες	0,7	1,1	0,6
Λοιπές υπηρεσίες	0,9	0,3	0,8
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	2,0	2,1	2,5
Ορυχεία και λατομεία	0,2	0,1	0,1
Μεταποίηση	0,4	0,4	0,5
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,7	0,5	0,8
Κατασκευές	0,7	1,1	1,1
Εμπόριο, ξενοδοχεία	0,7	0,8	0,7
Μεταφορές, επικοινωνίες	0,7	0,7	0,8
Τράπεζες, ασφάλειες	0,4	0,7	0,6
Λοιπές υπηρεσίες	0,8	0,7	0,8
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	1,6	1,8	1,8
Ορυχεία και λατομεία	0,1	0,3	0,3
Μεταποίηση	0,7	0,7	0,7
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,7	0,6	0,8
Κατασκευές	0,9	1,1	1,1
Εμπόριο, ξενοδοχεία	0,7	0,8	0,8
Μεταφορές, επικοινωνίες	0,7	0,9	1,0
Τράπεζες, ασφάλειες	0,6	1,0	0,7
Λοιπές υπηρεσίες	0,8	0,8	0,9

Πηγή : Πίνακας Α.2.14

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.15, κατά τη περίοδο 1981 – 2001 η Περιοχή Μελέτης είναι «εξαγωγική» και άρα έχει ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα στον κλάδο «Γεωργία, κτηνοτροφία» και οριακό συγκριτικό πλεονέκτημα στους κλάδους «Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό» και «Κατασκευές».

A.2.2.4 Παραγωγή – Οικονομικές Δραστηριότητες

Στην παράγραφο αυτή εξετάζονται βασικά χαρακτηριστικά της παραγωγής της Περιοχής Μελέτης, με βάση τους Περιφερειακούς Εθνικούς Λογαριασμούς. Επειδή οι Περιφερειακοί Εθνικοί Λογαριασμοί της ΕΣΥΕ δεν αναφέρονται σε επίπεδο μικρότερο του Νομού δεν έχουμε εκτίμηση του επιπέδου του ΑΕΠ της Περιοχής Μελέτης. Αντ' αυτού όμως χρησιμοποιούμε το ΑΕΠ του Νομού Ηλείας για να εξετάσουμε το ρυθμό μεταβολής, την κλαδική διάρθρωση, την κλαδική εξειδίκευση με βάση την παραγωγή και την παραγωγικότητα της εργασίας της Περιοχής Μελέτης κάνοντας την υπόθεση ότι τα μεγέθη αυτά δεν διαφέρουν σημαντικά σε επίπεδο Περιοχής Μελέτης και Νομού Ηλείας. Παρουσιάζονται, επίσης, τα αντίστοιχα στοιχεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και του συνόλου χώρας ώστε να διαπιστωθεί σε ποιό βαθμό η ύπαρξη κάποιας τάσης στην υφιστάμενη κατάσταση της Περιοχής Μελέτης (όπως αυτή αντακλάται, όπως είπαμε, από τα στοιχεία του Νομού Ηλείας) αποτελεί ιδιαίτερο τοπικό φαινόμενο ή απλώς οφείλεται στη γενική τάση της χώρας.

A.2.2.4.1 Α.Ε.Π. κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Το ΑΕΠ κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε τρέχουσες τιμές των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.16 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.16
ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ (1981 – 2001)

(σε εκατ. €)

	1981	1991	2001
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	38	201	356
Ορυχεία και λατομεία	0	1	2
Μεταποίηση	7	25	43
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	1	7	24
Κατασκευές	6	28	110
Εμπόριο, ξενοδοχεία	8	41	200
Μεταφορές, επικοινωνίες	4	24	19
Τράπεζες, ασφάλειες	1	11	44
Λοιπές υπηρεσίες	14	100	377
Σύνολο	79	437	1.175
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	109	546	862
Ορυχεία και λατομεία	1	6	22
Μεταποίηση	53	263	520
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	7	31	162
Κατασκευές	28	145	636
Εμπόριο, ξενοδοχεία	42	256	1.024
Μεταφορές, επικοινωνίες	19	108	188
Τράπεζες, ασφάλειες	4	48	217
Λοιπές υπηρεσίες	62	472	2.149
Σύνολο	325	1.876	5.780
Σύνολο Χώρας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	966	5.338	9.379
Ορυχεία και λατομεία	88	461	763
Μεταποίηση	1.060	5.096	15.430
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	108	857	3.176
Κατασκευές	418	2.299	11.953
Εμπόριο, ξενοδοχεία	704	4.054	33.713
Μεταφορές, επικοινωνίες	432	2.313	11.759
Τράπεζες, ασφάλειες	123	1.026	6.238
Λοιπές υπηρεσίες	1.558	11.048	54.018
Σύνολο	5.458	32.492	146.428

Πηγή : ΕΣΥΕ, Περιφερειακοί Εθνικοί Λογαριασμοί (αδημοσίευτα στοιχεία) μελετητή

Το ΑΕΠ κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε σταθερές τιμές 2001 των γεωγραφικών ενότητων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.17 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.17
ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 2001 (1981 – 2001)³

(σε εκατ. €)

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01
Νομός Ηλείας						
Γεωργία, κτηνοτροφία	371	0,2%	380	-0,7%	356	-0,2%
Ορυχεία και λατομεία	0	6,8%	1	10,0%	2	8,4%
Μεταποίηση	50	1,0%	55	-2,6%	43	-0,8%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	17	1,4%	19	2,1%	24	1,8%
Κατασκευές	126	-0,9%	115	-0,5%	110	-0,7%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	243	0,9%	265	-2,8%	200	-1,0%
Μεταφορές, επικοινωνίες	37	4,8%	60	-10,7%	19	-3,2%
Τράπεζες, ασφάλειες	14	9,0%	34	2,6%	44	5,8%
Λοιπές υπηρεσίες	329	2,3%	411	-0,9%	377	0,7%
Σύνολο	1.188	1,2%	1.340	-1,3%	1.175	-0,1%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος						
Γεωργία, κτηνοτροφία	1.073	-0,4%	1.030	-1,8%	862	-1,1%
Ορυχεία και λατομεία	4	8,3%	9	9,6%	22	9,0%
Μεταποίηση	371	4,8%	592	-1,3%	520	1,7%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	157	-5,3%	91	5,9%	162	0,2%
Κατασκευές	554	0,6%	591	0,7%	636	0,7%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	1.216	3,1%	1.653	-4,7%	1.024	-0,9%
Μεταφορές, επικοινωνίες	183	4,0%	270	-3,6%	188	0,1%
Τράπεζες, ασφάλειες	63	8,7%	146	4,1%	217	6,4%
Λοιπές υπηρεσίες	1.466	2,9%	1.945	1,0%	2.149	1,9%
Σύνολο	5.086	2,2%	6.326	-0,9%	5.780	0,6%
Σύνολο Χώρας						
Γεωργία, κτηνοτροφία	9.534	0,6%	10.073	-0,7%	9.379	-0,1%
Ορυχεία και λατομεία	491	3,6%	697	0,9%	763	2,2%
Μεταποίηση	7.436	4,4%	11.460	3,0%	15.430	3,7%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	2.505	0,1%	2.539	2,3%	3.176	1,2%
Κατασκευές	8.312	1,2%	9.350	2,5%	11.953	1,8%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	20.260	2,6%	26.132	2,6%	33.713	2,6%
Μεταφορές, επικοινωνίες	4.159	3,3%	5.762	7,4%	11.759	5,3%
Τράπεζες, ασφάλειες	1.774	5,8%	3.128	7,1%	6.238	6,5%
Λοιπές υπηρεσίες	36.576	2,2%	45.514	1,7%	54.018	2,0%
Σύνολο	91.046	2,3%	114.654	2,5%	146.428	2,4%

Πηγή : ΕΣΥΕ, Περιφερειακοί Εθνικοί Λογαριασμοί (αδημοσίευτα στοιχεία) και εκτιμήσεις του μελετητή

³ Τα στοιχεία του ΑΕΠ για το 2001 είναι αυτά που προέκυψαν μετά την πρόσφατη κατά 9,6% αναθεώρηση του ΑΕΠ. Η ΕΣΥΕ δεν έχει ακόμη επανυπολογίσει το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές των ετών μέχρι το 2000. Στον Πίνακα Α.2.19, το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές για το 1981 και 1991 υπολογίστηκε με τη μέθοδο των αλυσωτών αριθμοδεικτών.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.17, την περίοδο 1981 – 2001, το ΑΕΠ του Νομού Ηλείας (και κατ' υπόθεση της Περιοχής Μελέτης) σημείωσε οριακή μείωση. Οι κλάδοι που σημείωσαν θετικούς ρυθμούς μεταβολής είναι οι κλάδοι «Ορυχεία και λατομεία», «Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό» «Τράπεζες, ασφάλειες» και «Λοιπές υπηρεσίες».

Η διάρθρωση του παραγωγής κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας των γεωγραφικών ενότητων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.18 που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.18
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
(1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	47,5%	30,3%	46,1%
Ορυχεία και λατομεία	0,1%	0,2%	0,1%
Μεταποίηση	9,0%	3,6%	5,6%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,9%	2,0%	1,5%
Κατασκευές	8,0%	9,3%	6,5%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	10,7%	17,0%	9,4%
Μεταφορές, επικοινωνίες	4,9%	1,7%	5,5%
Τράπεζες, ασφάλειες	1,3%	3,7%	2,5%
Λοιπές υπηρεσίες	17,7%	32,1%	22,8%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	33,4%	14,9%	29,1%
Ορυχεία και λατομεία	0,2%	0,4%	0,3%
Μεταποίηση	16,3%	9,0%	14,0%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	2,1%	2,8%	1,6%
Κατασκευές	8,6%	11,0%	7,7%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	13,0%	17,7%	13,7%
Μεταφορές, επικοινωνίες	5,8%	3,3%	5,8%
Τράπεζες, ασφάλειες	1,4%	3,8%	2,5%
Λοιπές υπηρεσίες	19,2%	37,2%	25,2%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο Χώρας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	17,7%	6,4%	16,4%
Ορυχεία και λατομεία	1,6%	0,5%	1,4%
Μεταποίηση	19,4%	10,5%	15,7%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	2,0%	2,2%	2,6%
Κατασκευές	7,6%	8,2%	7,1%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	12,9%	23,0%	12,5%
Μεταφορές, επικοινωνίες	7,9%	8,0%	7,1%
Τράπεζες, ασφάλειες	2,3%	4,3%	3,2%
Λοιπές υπηρεσίες	28,5%	36,9%	34,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή : Πίνακας Α.2.16

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.18, παρά τη μείωση της απασχόλησης στον κλάδο «Γεωργία, κτηνοτροφία», ο κλάδος αυτός το 2001 διατηρεί την ίδια βαρύτητα που είχε το 1981, αν και σημείωσε σημαντική μείωση του 1991. Πτωτική είναι η βαρύτητα των κλάδων «Μεταποίηση» και «Εμπόριο, ξενοδοχεία».

Το ΑΕΠ κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ως ποσοστό του αντιστοίχου κλάδου της χώρας των γεωγραφικών ενότητων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.19 που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.19
ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	3,9%	3,8%	3,8%
Ορυχεία και λατομεία	0,1%	0,3%	0,1%
Μεταποίηση	0,7%	0,3%	0,5%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,7%	0,8%	0,8%
Κατασκευές	1,5%	0,9%	1,2%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	1,2%	0,6%	1,0%
Μεταφορές, επικοινωνίες	0,9%	0,2%	1,0%
Τράπεζες, ασφάλειες	0,8%	0,7%	1,1%
Λοιπές υπηρεσίες	0,9%	0,7%	0,9%
Σύνολο	1,5%	0,8%	1,3%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	11,3%	9,2%	10,2%
Ορυχεία και λατομεία	0,8%	2,9%	1,3%
Μεταποίηση	5,0%	3,4%	5,2%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	6,3%	5,1%	3,6%
Κατασκευές	6,7%	5,3%	6,3%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	6,0%	3,0%	6,3%
Μεταφορές, επικοινωνίες	4,4%	1,6%	4,7%
Τράπεζες, ασφάλειες	3,6%	3,5%	4,7%
Λοιπές υπηρεσίες	4,0%	4,0%	4,3%
Σύνολο	6,0%	3,9%	5,8%

Πηγή : Πίνακας Α.2.16

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.19, την περίοδο 1981 - 2001 στο Νομό Ηλείας (και κατ' υπόθεση στην Περιοχής Μελέτης) ο κλάδος «Γεωργία, κτηνοτροφία» διατηρεί σχεδόν αμείωτη τη βαρυτητά του ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι σημείωσαν αυξομειώσεις.

A.2.2.4.2 Κλαδική εξειδίκευση με βάση την παραγωγή

Η κλαδική εξειδίκευση μιας περιοχής μπορεί να μετρηθεί με το πηλίκο συγκέντρωσης (location quotient) και με βάση το ΑΕΠ κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας που υπολογίζεται, κατ' αναλογία όσων είπαμε στην παράγραφο A.2.2.3.3, ως :

$$\text{πηλίκο συγκέντρωσης} = \frac{\frac{y_i}{\sum y_i}}{\frac{Y_i}{\sum Y_i}}$$

όπου y_i το προϊόν του κλάδου i της περιοχής μελέτης και Y_i το προϊόν του κλάδου i του συνόλου της χώρας.

Το πηλίκο συγκέντρωσης μετρά την ποσοστιαία συμμετοχής μιας περιοχής στο προϊόν ενός κλάδου σε σχέση με την ποσοστιαία συμμετοχή της περιοχής στο συνολικό προϊόν και αν είναι μεγαλύτερο της μονάδας για ένα κλάδο σε μια περιοχή, αυτό υποδεικνύει ότι η περιοχή αυτή είναι εξαγωγική στον κλάδο αυτό και συνεπώς διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα στον κλάδο αυτό έναντι άλλων περιοχών.

Το πηλίκο συγκέντρωσης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας με βάση το ΑΕΠ των γεωγραφικών ενότητων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα A.2.20 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.20
ΠΗΛΙΚΟ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΕΠ (1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	2,7	4,7	2,8
Ορυχεία και λατομεία	0,1	0,4	0,1
Μεταποίηση	0,5	0,3	0,4
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	0,5	0,9	0,6
Κατασκευές	1,0	1,1	0,9
Εμπόριο, ξενοδοχεία	0,8	0,7	0,8
Μεταφορές, επικοινωνίες	0,6	0,2	0,8
Τράπεζες, ασφάλειες	0,6	0,9	0,8
Λοιπές υπηρεσίες	0,6	0,9	0,7
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	1,9	2,3	1,8
Ορυχεία και λατομεία	0,1	0,7	0,2
Μεταποίηση	0,8	0,9	0,9
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	1,1	1,3	0,6
Κατασκευές	1,1	1,3	1,1
Εμπόριο, ξενοδοχεία	1,0	0,8	1,1
Μεταφορές, επικοινωνίες	0,7	0,4	0,8
Τράπεζες, ασφάλειες	0,6	0,9	0,8
Λοιπές υπηρεσίες	0,7	1,0	0,7

Πηγή : Πίνακας Α.2.16

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.20, την περίοδο 1981 – 2001 ο Νομός Ηλείας (και κατ' υπόθεση η Περιοχή Μελέτης) γενικά δεν έχει σαφές και ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα στον κλάδο «Γεωργία, κτηνοτροφία», κάτι που επιβεβαιώνουν και τα στοιχεία της απασχόλησης.

Α.2.2.4.3 Παραγωγικότητα κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Η παραγωγικότητα της εργασίας κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε σταθερές τιμές 2001 των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.21 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.21
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΤΙΜΕΣ 2001 (1981 – 2001)

(σε χιλ. €)

	1981	μ.ε.ρ.μ. 1981 - 01	1991	μ.ε.ρ.μ. 1991 - 01	2001	μ.ε.ρ.μ. 2001 - 01
Νομός Ηλείας						
Γεωργία, κτηνοτροφία	11	3,3%	15	0,1%	15	3,4%
Ορυχεία και λατομεία	8	17,2%	39	17,1%	188	37,3%
Μεταποίηση	10	3,0%	14	-2,5%	11	0,4%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	53	2,4%	67	-3,2%	48	-0,9%
Κατασκευές	33	-4,5%	21	-1,9%	17	-6,4%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	47	-5,6%	27	-3,1%	19	-8,5%
Μεταφορές, επικοινωνίες	12	4,5%	19	-11,0%	6	-7,0%
Τράπεζες, ασφάλειες	14	-0,4%	14	-0,6%	13	-1,0%
Λοιπές υπηρεσίες	46	-0,9%	42	-2,7%	32	-3,5%
Σύνολο	20	1,0%	22	-1,7%	19	-0,7%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος						
Γεωργία, κτηνοτροφία	9	3,0%	13	0,4%	13	3,5%
Ορυχεία και λατομεία	23	3,2%	31	12,8%	103	16,4%
Μεταποίηση	11	8,2%	24	0,5%	25	8,7%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	132	-6,9%	65	3,0%	86	-4,1%
Κατασκευές	28	-0,3%	27	-0,8%	25	-1,1%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	54	-2,1%	44	-6,6%	22	-8,5%
Μεταφορές, επικοινωνίες	13	3,0%	18	-4,4%	11	-1,5%
Τράπεζες, ασφάλειες	12	-0,7%	12	2,1%	14	1,3%
Λοιπές υπηρεσίες	50	-1,0%	45	-1,6%	39	-2,6%
Σύνολο	21	2,3%	27	-1,3%	23	1,0%
Σύνολο Χώρας						
Γεωργία, κτηνοτροφία	10	4,1%	14	0,6%	15	4,7%
Ορυχεία και λατομεία	21	6,9%	42	4,3%	63	11,5%
Μεταποίηση	11	6,3%	21	3,6%	29	10,1%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	97	-3,0%	72	1,4%	83	-1,6%
Κατασκευές	26	1,7%	31	0,3%	32	2,0%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	46	-2,1%	38	-0,2%	37	-2,3%
Μεταφορές, επικοινωνίες	16	3,4%	22	6,6%	42	10,3%
Τράπεζες, ασφάλειες	14	1,3%	16	0,9%	17	2,2%
Λοιπές υπηρεσίες	68	-1,9%	56	-0,3%	55	-2,1%
Σύνολο	27	1,8%	32	1,1%	36	2,9%

Πηγή : Πίνακας Α.2.12 και Πίνακας Α.2.16

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.21, την περίοδο 1981 – 2001 η μέση παραγωγικότητα (παραγωγικότητα του συνόλου των κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας) του Νομού Ηλείας (και κατ' υπόθεση της Περιοχής Μελέτης) μειώθηκε κατά -0,7% έναντι αύξησης 1,0% της μέσης παραγωγικότητας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και αύξησης 2,9% του

συνόλου χώρας. Την περίοδο 1981 – 2001 στο Νομό Ηλείας (και κατ' υπόθεση στην Περιοχή Μελέτης) αύξηση της παραγωγικότητας σημείωσαν οι κλάδοι «Γεωργία, κτηνοτροφία και «Μεταποίηση», που όμως ήταν χαμηλότερη από την αντίστοιχη αύξηση των κλάδων αυτών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και στο Σύνολο Χώρας. Πάντως μείωση της παραγωγικότητας, τόσο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και στο Σύνολο Χώρας, σημείωσαν οι κλάδοι οι κλάδοι «Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό», «Εμπόριο, ξενοδοχεία» και «Λοιπές υπηρεσίες».

Η παραγωγικότητα της εργασίας των γεωγραφικών ενοτήτων που εξετάζουμε κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ως ποσοστό του αντιστοίχου της χώρας για την περίοδο μετά το 1981 παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.22 που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.22
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (1981 – 2001)

	1981	1991	2001
Νομός Ηλείας			
Γεωργία, κτηνοτροφία	114,1%	105,1%	100,8%
Ορυχεία και λατομεία	36,9%	92,9%	297,1%
Μεταποίηση	91,2%	66,8%	36,4%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	54,0%	92,8%	58,3%
Κατασκευές	127,9%	68,1%	54,4%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	102,0%	70,7%	52,6%
Μεταφορές, επικοινωνίες	77,7%	86,0%	14,1%
Τράπεζες, ασφάλειες	103,6%	87,2%	75,3%
Λοιπές υπηρεσίες	67,8%	75,0%	58,7%
Σύνολο	74,7%	69,3%	52,6%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος			
Γεωργία, κτηνοτροφία	96,9%	87,4%	86,2%
Ορυχεία και λατομεία	105,4%	74,2%	163,3%
Μεταποίηση	96,4%	116,0%	85,4%
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, νερό	134,9%	89,5%	104,4%
Κατασκευές	108,2%	88,6%	79,5%
Εμπόριο, ξενοδοχεία	117,1%	116,8%	60,4%
Μεταφορές, επικοινωνίες	83,9%	80,6%	27,1%
Τράπεζες, ασφάλειες	88,8%	72,7%	81,3%
Λοιπές υπηρεσίες	73,9%	80,6%	70,2%
Σύνολο	78,6%	82,7%	65,5%

Πηγή : Πίνακας Α.2.21

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.22, την περίοδο 1981 – 2001 η μέση παραγωγικότητα (παραγωγικότητα του συνόλου των κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας) του Νομού Ηλείας είναι χαμηλότερη από την αντίστοιχη της χώρας και βαίνει συστηματικά μειούμενη. Την περίοδο 1981 – 2001 μέση η παραγωγικότητα του των κλάδου «Γεωργία, κτηνοτροφία» είναι περίπου ίση με τη μέση παραγωγικότητα του κλάδου του συνόλου χώρας ενώ η μέση παραγωγικότητα των υπόλοιπων κλάδων είναι χαμηλότερη από την μέση παραγωγικότητα

του κλάδου στο Σύνολο Χώρας αλλά και χαμηλότερη από την παραγωγικότητα του αντίστοιχου κλάδου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

A.2.2.4.4 Πρωτογενής Τομέας

Ο πρωτογενής τομέας έχει μεγάλη σημασία για την Περιοχή Μελέτης. Όπως είπαμε σε προηγούμενη παράγραφο, το 2001 ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 31,8% του εργατικού δυναμικού της Περιοχής Μελέτης και παράγει περί το 46,1% του προϊόντος του Νομού Ηλείας και, κατ' υπόθεση, της Περιοχής Μελέτης. Στον Πίνακα Α.2.23 που ακολουθεί παρουσιάζεται ο αριθμός των επιχειρήσεων του πρωτογενούς τομέα της Περιοχής Μελέτης που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Επιχειρήσεων:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.23
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	αριθμός επιχειρήσεων
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και συναφείς βοηθητικές δραστηριότητες	52
Δασοκομία, υλοτομία και συναφείς δραστηριότητες	1
Σύνολο επιχειρήσεων	53

Πηγή: ΕΣΥΕ, Μητρώο επιχειρήσεων (2004)

Ο Δήμος Αμαλιάδας έχει σημαντική εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα. Περιλαμβάνει κυρίως αγροτικό πληθυσμό, ο οποίος στην πλειοψηφία του ασχολείται με την παραδοσιακή μορφή γεωργίας χωρίς να εκδηλώνει εμφανώς διατυπωμένες τάσεις για πολυ-απασχόληση, η οποία θα επέτρεπε και μικρότερη εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα. Από τα κυριότερα προϊόντα που προωθούνται στην τοπική αγορά είναι η βιομηχανική τομάτα, οι πατάτες, τα εσπεριδοειδή, τα κρεμμύδια (Καλυβίων), το ελαιόλαδο, η σταφίδα, το μέλι κ.α. Στη συνέχεια παρουσιάζεται αναλυτικά η κατάσταση του Δήμου Αμαλιάδας ως προς τον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, δασοπονία) και εξετάζεται το αναπτυξιακό πλαίσιο που προδιαγράφεται από τη νέα ΚΑΠ.

α. Γεωργία

Ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου Αμαλιάδας έχει ως κύρια ασχολία του τη γεωργία, η οποία παραμένει σε σταθερά περίπου επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Τα περισσότερα Δημοτικά Διαμερίσματα που υπάγονται στο Δήμο Αμαλιάδας χαρακτηρίζονται ως πεδινά (Πίνακας Α.2.1).

Όπως προκύπτει από στοιχεία της απογραφής της ΕΣΥΕ για το έτος 1997 η βασική χρήση γης στην υπό μελέτη περιοχή αφορά γεωργική γη (65%). Οι εκτάσεις των περιοχών του Δήμου που είναι ενταγμένες στον αναδασμό και αρδεύονται από το δίκτυο τεχνητής βροχής είναι 36.980 στρέμματα. Όσον αφορά τις εκτάσεις που είναι εντός αναδασμού και αρδεύονται με επιφανειακή άρδευση, αυτές είναι 17.971 στρέμματα.

Από την καλλιεργήσιμη έκταση, το 47% σχεδόν καλύπτεται από αροτραίες καλλιέργειες ενώ σχετικά υψηλό είναι και το ποσοστό που καταλαμβάνουν οι δενδρώδεις καλλιέργειες (18%).

Αξιόλογο ποσοστό καταλαμβάνουν οι κηπευτικές καλλιέργειες στις οποίες αντιστοιχεί το 10% του συνόλου.

Στο σύνολο των αρδευόμενων καλλιεργειών στο δήμο Αμαλιάδας, υπερτερεί η καλλιέργεια αραβόσιτου, η βιομηχανική τομάτα, τα εσπεριδοειδή, τα κηπευτικά, τα μμποστανικά (καρπούζια, πεπόνια), οι πατάτες και τα φασόλια, ενώ από τις ξηρικές διακρίνονται τα σιτηρά, τα αμπέλια (για σταφιδοπαραγωγή) και οι ελιές (κυρίως ελαιοποιήσιμες) (Πίνακες Α.2.24 και Α.2.25).

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.24
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
(σε στρέμματα)

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	ΚΑΡΠΟΥΖΙ	ΠΑΤΑΤΕΣ	ΤΟΜΑΤΕΣ	ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ
Αγίου Δημητρίου	670	30	0	625	55
Αγίου Ηλίας Πηγήων	10	0	0	10	0
Αμαλιάδας	10.004	1.880	2.350	1.100	648
Αμπελοκάμπου	2.900	2.300	3.400	0	83
Αρχαίας Ήλιδας	50	55	10	215	54
Αυγείου	1.000	500	500	520	365
Γερακίου	100	0	20	150	0
Δάφνης	0	0	30	250	2
Δαφνωτίσσης	200	120	140	100	13
Δουναίκων	2.100	1.010	3.500	0	207
Καλυβίων Ήλιδος	200	20	40	60	243
Καρδαμά	600	650	700	95	60
Κέντρου	20	80	0	50	0
Κεραμιδιάς	130	105	15	230	0
Κρυονέρου	270	70	110	52	1
Περιστερίου	240	35	76	130	0
Ροβιάτας	675	35	20	230	132
Σαβαλίων	3.900	1.050	40	3.010	195
Σωστίου	1.550	500	980	100	22
Χαβαρίου	300	750	1.150	333	34
ΣΥΝΟΛΟ	24.919	9.190	13.081	10.138	2.114

Πηγή: ΕΣΥΕ, Μητρώο επιχειρήσεων (1997)

Στο Δήμο Αμαλιάδας είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη και η ελαιοκαλλιέργεια. Καλλιεργούνται συνολικά 28.961 στρέμματα με ελαιόδενδρα (κατά προσέγγιση) ενώ η στρεμματική κατανομή τους στα δημοτικά διαμερίσματα παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.25.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.25
ΒΑΣΙΚΕΣ ΞΗΡΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
(σε στρέμματα)

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΣΙΤΗΡΑ (ΠΛΗΝ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ)	ΕΛΙΕΣ	ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΟΙ
Αγίου Δημητρίου	1.350	560	114
Αγίου Ηλία Πηνηίων	400	0	6
Αμαλιάδας	5.750	12.650	1.517,7
Αμπελοκάμπου	350	130	74,5
Αρχαίας Ήλιδας	370	933	336,5
Αυγείου	650	700	364
Γερακίου	270	2.280	1.363,5
Δάφνης	320	950	362
Δαφνιωτίσσης	205	1.820	645,5
Δουναίκων	540	3.785	1
Καλυβίων Ήλιδος	370	148	129
Καρδαμά	200	1.220	98
Κέντρου	50	0	0
Κεραμιδιάς	460	330	461
Κρυονέρου	210	635	849,5
Περιστερίου	506	910	951,5
Ροβιάτας	370	32	166,9
Σαβαλίων	153	50	315,5
Σωστίου	1.190	353	113,5
Χαβαρίου	2.070	1.475	3.062,6
ΣΥΝΟΛΟ	15.784	28.961	10.932,2

Πηγή: ΕΣΥΕ, Μητρώο επιχειρήσεων (1999/2000)

Το ποσοστό καταστροφής από τις πυρκαγιές κατά το θέρος του 2007, για την καλλιέργεια της ελιάς, στο σύνολο του νομού ανέρχεται στο 37,8%. Όσον αφορά τις ποικιλίες οινοποιήσιμων αμπελιών, το ποσοστό καταστροφής ανέρχεται στο 20%. Μεγαλύτερο είναι το ποσοστό καταστροφής των αμπελώνων της κορινθιακής σταφίδας (31,2% των συνολικά καλλιεργούμενων εκτάσεων στο νομό). Οι πληγείσες αμπελουργικές περιοχές με κορινθιακή σταφίδα είναι κατά κύριο λόγο τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Ωλένης (το ποσοστό καταστροφής ανέρχεται στο 50% του συνόλου), του Δήμου Πύργου (Πύργου και Ελαιώνας), του **Δήμου Αμαλιάδος (Περιστερίου)** και του Δήμου Ιάρδανου (Βροχίτσας και Κορυφής) (Πίνακας Α.2.26).

Για την καλλιέργεια ακροδρύων (καρυδιές και αμυγδαλιές), αν και εμφανίζεται ότι υπέστη ολοκληρωτική καταστροφή με ποσοστό 100%, θα πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί αφού και στις δηλώσεις του ΕΛΓΑ εμφανίζονται περισσότερα στρέμματα στους συγκεκριμένες καλλιέργειας από αυτή που προκύπτει από τα δεδομένα της ενιαίας ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) (Πίνακας Α.2.26).

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.26
ΕΙΔΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗΣΑΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ
ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΗΛΕΙΑΣ

Είδος καλλιέργειας	Κατεστραμμένη έκταση σε στρέμματα	Ποσοστό επί του συνόλου των κατεστραμμένων εκτάσεων	Ποσοστό καταστροφής επί της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης για κάθε είδος καλλιέργειας
Ελιά	157.112	90,2	37,8
Οινοποιήσιμα Αμπέλια	6.113	3,5	20
Κορινθιακή Σταφίδα	5.033	3	31,2
Καρύδια και Αμύγδαλα	2.482	1,4	100

Πηγή: ΕΣΥΕ, Μελέτη Αποκατάστασης και Ανάπτυξης του Αγροτικού τομέα, των Δασών και της προστασίας του περιβάλλοντος στις πυρόπληκτες περιοχές, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2007.

Η γεωργία του Δήμου Αμαλιάδας είχε υποστεί σημαντικές βελτιώσεις ως προς τον εκσυγχρονισμό και τα συστήματα άρδευσης και είχε επιτύχει ως ένα βαθμό την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών της τα τελευταία χρόνια. Αυτή η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών είχε ως αποτέλεσμα την υιοθέτηση δυναμικών καλλιεργειών υψηλών απαιτήσεων σε νερό και λίπανση, με συνέπεια τη λανθασμένη διαχείριση του υδατικού δυναμικού του Δήμου και τη ρύπανση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα.

Οι καλλιέργειες αρδεύονται από τον Πηνειό μέσω του ομώνυμου συλλογικού αρδευτικού έργου καθώς επίσης και από σημαντικό αριθμό ιδιωτικών γεωτρήσεων (140 άδειες γεωτρήσεων), που εκμεταλλεύονται τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής.

Η εκμηχάνιση στην περιοχή έχει σημειώσει αρκετές προόδους. Οι μεταβολές αυτές όμως αν και εντυπωσιακές δεν έχουν μεταβάλλει ουσιαστικά τη διάρθρωση των καλλιεργειών τα τελευταία χρόνια. Οι διάφορες ενισχύσεις κατέληξαν σε μια δυναμική γεωργία μονοκαλλιέργειας. Η εντατικοποίηση των καλλιεργειών δεν επέτρεψε στους παραγωγούς να αντισταθμίσουν τις απώλειες του εισοδήματος με αύξηση της παραγωγής και της ποιότητας των προϊόντων, ιδίως στα πλεονασματικά προϊόντα.

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι αρκετοί καλλιεργητές στο Νομό έχουν στραφεί προς τη βιολογική γεωργία, ιδιαίτερα για τις δενδρώδεις καλλιέργειες (ελιές, εσπεριδοειδή) (Πίνακας Α.2.27).

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.27
ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΣ ΚΑΛΛΕΙΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΡΕΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΟ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 1997-2003

Νομός	1997	1999	2001	2003
Αιτ/νια	1.782	6.226	27.394	37.671
Αχαΐα	23.589	23.020	22.873	23.069
Ηλεία	1.093	1.928	5.006	7.313
Σύνολο	26.464	31.174	55.273	68.053

Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται στρέμματα βοσκοτόπων και λειμώνων

Πηγή: <http://www.bionetwesthellas.gr>

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, αποτελεί την περιοχή με την μεγαλύτερη ανάπτυξη της Βιολογικής Γεωργίας στη χώρα μας. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται δύο οργανώσεις Βιοκαλλιεργητών, η Αγροπεριβαλλοντική Ομάδα Βιοκαλλιεργητών Δυτικής Ελλάδος και η Ένωση Βιοκαλλιεργητών Ηλείας.

Η Αγροπεριβαλλοντική Ομάδα αποτελεί διεπαγγελματική οργάνωση με την νομική μορφή αστική εταιρεία μη κερδοσκοπική. Έχει αναπτύξει μέχρι σήμερα πολύπλευρη δράση σε σχέση με την ανάπτυξη, διάδοση και υποστήριξη της βιολογικής γεωργίας στην ευρύτερη περιοχή. Οι κύριοι άξονες γύρω από τους οποίους η οργάνωση αναπτύσσει δραστηριότητες για την επίτευξη του κύριου σκοπού της, είναι:

- Ενημέρωση των πολιτών (καταναλωτών και αγροτών) της περιοχής σχετικά με τις δυνατότητες της βιολογικής γεωργίας.
- Προβολή και προώθηση των βιολογικών προϊόντων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Εκπαίδευση των βιοκαλλιεργητών και παροχή γεωτεχνικών συμβουλών προς αυτούς.
- Υποστήριξη των βιοκαλλιεργητών με Γεωπόνους Συμβούλους, για την σύνταξη των Σχεδίων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και του απαιτούμενου Φακέλου για ένταξη στο καθεστώς ενίσχυσής τους από τα προγράμματα του Υπ. Γεωργίας.

Οι κύριες δράσεις του Συλλόγου Βιοκαλλιεργητών είναι:

- Η δημιουργία επιστημονικής ομάδας για την παροχή υπηρεσιών στους βιοκαλλιεργητές.
- Η δημιουργία συνεταιρισμού για την προώθηση και εμπορία των προϊόντων της περιοχής.
- Η πραγματοποίηση ημερίδων με θέμα τη βιοκαλλιέργεια καθώς και εκπαιδευτικών εκδρομών σε εκθέσεις και αγροκτήματα.

Τα κύρια παραγόμενα προϊόντα του Συλλόγου Βιοκαλλιεργητών είναι το ελαιόλαδο, το κρασί, η κορινθιακή σταφίδα, τα εσπεριδοειδή, τα καρπούζια, τα πεπόνια και τα κηπευτικά.

β. Κτηνοτροφία

Οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που συναντά κανείς στο Δήμο Αμαλιάδας είναι μικρές, συνήθως παραδοσιακής οικογενειακής μορφής. Κύριοι κλάδοι της τοπικής κτηνοτροφίας

είναι η αιγοπροβατοτροφία (κυρίως εκτατικής μορφής), η χοιροτροφία και η βοοτροφία. Η αιγοπροβατοτροφία απαντάται κυρίως στα Δ.Δ. Αμαλιάδας, Γερακίου, Αγ. Δημητρίου, Δουναίκων, Σαβαλίων, ενώ η χοιροτροφία εμφανίζεται να αναπτύσσεται κυρίως στο Δ.Δ. Καρδαμά, καθώς και σε αυτά της Αμαλιάδας και Δουναίκων. Βοοτροφία απαντάται στο ομώνυμο διαμέρισμα του Δήμου κυρίως. Οι βοσκότοποι, οι οποίοι δεν εμφανίζονται οργανωμένοι, καλύπτουν εν μέρει τις ανάγκες του συνόλου των ζώων σε βοσκήσιμη ύλη.

Από οικονομική άποψη πρώτη θέση κατέχει η αιγοπροβατοτροφία, κύρια μορφή της οποίας είναι ποιμενική ενώ οι απασχολούμενοι με αυτή, είναι στην πλειοψηφία τους αλλοδαποί και άτομα μεγάλης ηλικίας με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να μην παρατηρείται πρόοδος ως προς τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών μονάδων. Οι σταυλικές εγκαταστάσεις της αιγοπροβατοτροφίας δεν είναι ικανοποιητικές, όσο αφορά την εκτροφή και την υγιεινή των ζώων και την ποιότητα των προϊόντων και φυσικά δεν αποτελούν κίνητρο για νέους κτηνοτρόφους ούτε παρέχουν τις συνθήκες ανάπτυξης ανταγωνιστικών κτηνοτροφικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, συνδεδεμένων για παράδειγμα με αγροτουρισμό και άλλες παράλληλες με την κτηνοτροφία δραστηριότητες.

Ο δεύτερος κλάδος από οικονομική άποψη είναι η χοιροτροφία και η βοοτροφία. Εκτρέφονται βοοειδή τόσο κρεοπαραγωγής όσο και γαλακτοπαραγωγής και είναι ελεύθερας βοσκής. Η σύνθεση του ζωικού κεφαλαίου ανά δημοτικό διαμέρισμα παρουσιάζεται στον Πίνακα Α.2.28.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.28
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΒΟΟΕΙΔΗ	ΠΡΟΒΑΤΑ	ΑΙΓΕΣ	ΧΟΙΡΟΙ
Αγίου Δημητρίου	63	5.232	638	341
Αγίου Ηλία Πηνηίων	29	204	58	1
Αμαλιάδας	487	3.746	589	826
Αμπελοκάμπου	0	806	163	0
Αρχαίας Ήλιδας	34	169	47	22
Αυγείου	141	656	112	25
Γερακίου	0	2.644	1.592	199
Δάφνης	0	1.221	80	21
Δαφνιωτίσσης	16	926	326	205
Δουναίκων	0	1.734	53	552
Καλυβίων Ήλιδος	199	431	111	59
Καρδαμά	2	909	148	1.216
Κέντρου	0	71	43	49
Κεραμιδιάς	16	729	170	76
Κρυονέρου	0	845	111	52
Περιστερίου	0	1.001	388	0
Ροβιάτας	0	455	25	22
Σαβαλίων	32	2.375	45	0
Σωστίου	193	397	110	0
Χαβαρίου	0	821	231	46
ΣΥΝΟΛΟ	1.212	25.382	5.042	3.712

Πηγή: ΕΣΥΕ, Βασική έρευνα διάρθρωσης γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, Απογραφή Γεωργίας- Κτηνοτροφίας έτους 1999/2000.

Σε επίπεδο νομού το ποσοστό καταστροφής στον αιγοπροβατοτροφικό τομέα από τις πυρκαγιές του 2007, ανέρχεται σε 4,4% και εντοπίζεται κυρίως στους Δήμους Ωλένης, Αλιφείρας, Ζαχάρως, Πύργου, Φιγαλείας και Φολόης. Τέλος το ποσοστό καταστροφής στο βοοτροφικό τομέα ανέρχεται στο 9,3% και εντοπίζεται κυρίως στους Δήμους Αλιφείρας, Σκιλλούντος και Πηνειάς. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην υπό μελέτη περιοχή δεν σημειώθηκαν ζημιές σε αυτόν τον τομέα.

γ. Γεωργικές Βιομηχανίες

Στα όρια του Δήμου Αμαλιάδας σπουδαιότερες βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες της περιοχής είναι αυτές που επεξεργάζονται, μεταποιούν ή τυποποιούν κατά βάση τα παραδοσιακά προϊόντα (κηπευτικά, σταφίδα, βιομηχανική τομάτα, ελιές κ.λπ.). Οι κυριότερες σε μέγεθος και δραστηριότητα μεταποιητικές μονάδες της περιοχής είναι:

- Δύο εργοστάσια επεξεργασίας και τυποποίησης σταφίδας στην Αμαλιάδα και στο Μαραθιά.
- Βιοτεχνία επεξεργασίας και τυποποίησης αλλαντικών στην Αμαλιάδα.
- Βιομηχανία παραγωγής τοματοπολτού στα Σαβάλια.
- Εργοστάσιο επεξεργασίας και τυποποίησης ελιών και λαδιού στα Δουναίικα.
- Βιοτεχνία γαλακτοκομικών προϊόντων στο Χαβάρι.
- Βιοτεχνία παραγωγής και τυποποίησης τουρσιών στο Χαβάρι.

δ. Ιχθυοκαλλιέργειες - Αλιεία

Η αλιεία δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στο Νομό Ηλείας. Η αλιευτική δραστηριότητα σε όλη την παραλιακή έκταση της υπό μελέτη περιοχής είναι περιορισμένη. Ο Δήμος Αμαλιάδας διαθέτει επίσης ένα αλιευτικό καταφύγιο (Παλουκίου) συνολικής χωρητικότητας 80 αλιευτικών σκαφών μέγιστου μήκους 20μ. και βυθίσματος 2μ. Παρέχεται επίσης η δυνατότητα ελλιμενισμού 40 μικρών ταχύπλων σκαφών.

Η περιοχή του Παλουκίου θεωρείται το κέντρο θαλάσσιας αλιείας, όπου πραγματοποιείται παράκτια αλιεία με ελλιπή τεχνικό εξοπλισμό και χωρίς την ύπαρξη κάποιου συντονιστικού οργάνου.

ε. Δασοπονία

Από πλευράς εκμετάλλευσης, στα δάση της περιοχής εκμεταλλεύεται κυρίως η ρητίνη. Υπάρχει συνεταιρισμών ρητινοσυλλεκτών στην Ανάληψη του Δ.Δ. Γερακίου. Η παραγωγή ρητίνης όμως ολοένα και μειώνεται αφού μειώνονται και οι δασικές εκτάσεις λόγω πυρκαγιών, πλημμυρών και εκχερσώσεων. Όσον αφορά την παραγωγή ξυλείας, στην περιοχή υπάρχουν λίγοι μικροϋλοτόμοι.

στ. Το αναπτυξιακό πλαίσιο του πρωτογενή τομέα

Οι δυνατότητες ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα της περιοχής του Δήμου Αμαλιάδας μπορούν να εκτιμηθούν στο πλαίσιο της στροφής από την φθίνουσα μη-βιώσιμη παραδοσιακή γεωργία -την στηριζόμενη στις εισοδηματικές επιδοτήσεις- προς ένα νέο **ποιοτικό μοντέλο βιώσιμης αγροτικής ανάπτυξης**. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, το πλαίσιο ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα της περιοχής του Δήμου Αμαλιάδας αφορά είτε στην ανάπτυξη ανταγωνιστικών αγροτικών επιχειρήσεων προσαρμοσμένων τόσο στις

παραγωγικές δυνατότητες του τόπου όσο και στην αγορά με βάση ποιοτικά κριτήρια, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον, είτε στην αγροτική ανάπτυξη η οποία βασίζεται σε ένα συνδυασμό αξιοποίησης των ρυθμίσεων της ΚΑΠ, πολύ-λειτουργικότητας και πολύ-απασχόλησης της γεωργίας ειδικά για τις ορεινές, ημιορεινές αλλά και τις πεδινές περιοχές.

Οι νέες κατευθύνσεις της ΚΑΠ στοχεύουν ακριβώς στη στροφή από τη μη-βιώσιμη επιδοτούμενη γεωργική εκμετάλλευση στην ανταγωνιστική επιχειρηματικού τύπου γεωργική εκμετάλλευση με ποιοτικά προϊόντα και περιβαλλοντική διαχείριση. Σύμφωνα με τη νέα Κ.Α.Π., προτεραιότητα δίδεται στο εισόδημα του παραγωγού και όχι στη στήριξη των αγροτικών προϊόντων. Αυτό επιτυγχάνεται με τη μεταφορά σημαντικού μέρους των μέχρι πρότινος άμεσων ενισχύσεων που συνδέονται με την παραγωγή, προς το σύστημα ενιαίας ενίσχυσης⁴ ανά εκμετάλλευση. Με τα μέτρα αυτά της Ε.Ε. επιδιώκεται η εγκατάλειψη του αγροτικού τομέα από τους λιγότερο ανταγωνιστικούς παραγωγούς, προκειμένου να επιτευχθεί μια ουσιαστική αναδιάρθρωση στη γεωργία και να υπάρξει αιεφόρος ανάπτυξη.

Οι αγρότες από πολλές περιοχές της χώρας, έχουν εκφράσει την άποψη ότι οι αλλαγές αυτές μπορεί να λειτουργήσουν θετικά και νέοι αγρότες μπορεί να ενταχθούν στον πρωτογενή τομέα και να συνεχίσουν την επιχειρηματική δραστηριότητα προφανώς σε εκσυγχρονισμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και κτηνοτροφικές μονάδες, σε επιχειρηματική βάση. Προς τον σκοπό αυτό ζητούμενο είναι να επιτευχθεί μείωση στο κόστος αγοράς αγροτικών εφοδίων και γενικά μείωση στο κόστος παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Παράλληλα με αυτό επιδιώκεται η παροχή κινήτρων στους νέους για αύξηση του ενδιαφέροντός τους για ενασχόληση με τη γεωργία, ιδιαίτερα σε νέες ανταγωνιστικές μη-επιδοτούμενες καλλιέργειες.

Επίσης αναγνωρίζεται ότι τα νέα μέτρα για τις επιδοτήσεις μπορεί να οδηγήσουν και σε κάτι ακόμα θετικό: στη μείωση του κόστους παραγωγής (μείωση των τιμών των αγροτικών εφοδίων) και στην ενασχόληση με τη γεωργία αποκλειστικά μεγάλων καλλιεργητών σε επίπεδο επιχείρησης. Πάντως δεν έχει ακόμη αποφασισθεί και οργανωθεί, σε οριστικό τουλάχιστον επίπεδο, αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, με αρνητικές συνέπειες στον συνολικό σχεδιασμό του πρωτογενούς τομέα της περιοχής.

A.2.2.4.5 Δευτερογενής Τομέας

Όπως είπαμε σε προηγούμενη παράγραφο, το 2001 ο δευτερογενής τομέας απασχολεί το 19,0% του εργατικού δυναμικού της Περιοχής Μελέτης και παράγει το 13,7% του προϊόντος του Νομού Ηλείας και, κατ' υπόθεση, της Περιοχής Μελέτης. Στον Πίνακα A.2.29 που

⁴ Ένα σημαντικό τμήμα των επιδοτήσεων (αποσυνδεδεμένο τμήμα) που εισπράττει σήμερα ο παραγωγός (ο μέσος όρος ετών 2000, 2001 και 2002) από μία ή περισσότερες δραστηριότητες, ενοποιείται σε μία **ενιαία ενίσχυση**. Αποσύνδεση σημαίνει ότι η καταβολή της **ενιαίας ενίσχυσης** δεν συνδέεται πλέον με το συγκεκριμένο είδος καλλιέργειας και την ποσότητα που παρήγαγε μέχρι τώρα ο παραγωγός. Άρα η ενιαία ενίσχυση θα αποτελεί σταθερή εισοδηματική βάση. Το ποσό της ενίσχυσης (**ποσό αναφοράς**) προκύπτει από τον μέσο όρο των ενισχύσεων της τριετίας 2000-2002 (περίοδος αναφοράς ή ιστορική περίοδος). [Πηγή: Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής & Διεθνών Σχέσεων - Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής & Τεκμηρίωσης "Η τελευταία μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και η εφαρμογή της" ενημερωτικός οδηγός, Αθήνα 2004].

ακολουθεί παρουσιάζεται ο αριθμός των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας Μελέτης που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Επιχειρήσεων:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.29
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	αριθμός επιχειρήσεων
Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	1
Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	55
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	2
Κατασκευή ειδών ένδυσης· κατεργασία και βαφή γουναρικών	8
Κατεργασία και δέψη δέρματος· κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών, ειδών σελλοποιίας, ειδών σαγματοποιίας και υποδημάτων	1
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	9
Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	1
Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου και εικόνας και μέσων πληροφορικής	6
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	1
Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	17
Παραγωγή βασικών μετάλλων	3
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	24
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ.	25
Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	5
Κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων, κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	2
Κατασκευή επίπλων·λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.	17
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού	2
Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού	1
Κατασκευές	267
Σύνολο επιχειρήσεων	447

Πηγή: ΕΣΥΕ, Μητρώο επιχειρήσεων (2004)

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.29, αν εξαιρέσουμε τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις που αποτελούν περί το 60% των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα, τη μεγαλύτερη συγκέντρωση επιχειρήσεων παρουσιάζει ο κλάδος τροφίμων και ποτών, που αποτελούν περί το 12% των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα.

Η υλοποίηση ΒΙΟ.ΠΑ. στην περιοχή αναμφίβολα θα συμβάλλει στην ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα καθώς θα ενισχύσει τις υποδομές υποδοχής βιομηχανικών εγκαταστάσεων, θα εκλογικεύσει τη χωρική διασπορά των βιομηχανικών επιχειρήσεων, θα «καθαρίσει» τον αστικό ιστό και θα συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Περαιτέρω ανάλυση του δευτερογενούς τομέα, όμως, εκφεύγει από τα πλαίσια μιας μελέτης ΣΧΟΟΑΠ/ΓΠΣ και αποτελεί αντικείμενο της έρευνας αγοράς που εκπονείται στα πλαίσια μελέτης σκοπιμότητας του ΒΙΟ.ΠΑ.

A.2.2.4.6 Τριτογενής Τομέας

Ο τριτογενής τομέας έχει μεγάλη σημασία για την Περιοχή Μελέτης. Όπως είπαμε σε προηγούμενη παράγραφο, το 2001 ο τριτογενής τομέας απασχολεί περί το 49,3% του εργατικού δυναμικού της Περιοχής Μελέτης και παράγει το 40,2% του προϊόντος του Νομού Ηλείας και, κατ' υπόθεση, της Περιοχής Μελέτης. Στον Πίνακα Α.2.30 που ακολουθεί παρουσιάζεται ο αριθμός των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα της Περιοχής Μελέτης που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Επιχειρήσεων:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.30
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΙΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	αριθμός επιχειρήσεων
Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών·	116
Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών	151
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών· επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	584
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	206
Χερσαίες μεταφορές. Μεταφορές μέσω αγωγών	75
Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες· δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	4
Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	7
Δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών	6
Δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία	1
Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή· εκμίσθωση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	11
Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	2
Έρευνα και ανάπτυξη	3
Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	89
Εκπαίδευση	12
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	1
Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων· υγιεινή και παρόμοιες δραστηριότητες	5
Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	20
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	45
Σύνολο επιχειρήσεων	1.338

Πηγή: ΕΣΥΕ, Μητρώο επιχειρήσεων (2004)

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.30, πάνω από το 50% των επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα δραστηριοποιούνται στον κλάδο του εμπορίου ενώ οι λοιποί κλάδοι παρουσιάζουν μικρή συγκέντρωση. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο «Ξενοδοχεία και εστιατόρια» αποτελούν περί το 15% των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιοχή Μελέτης. Από αυτά η συντριπτική πλειοψηφία (πάνω από 200) εντάσσονται στην κατηγορία των εστιατορίων.

A.2.2.4.7 Τουρισμός

Η εξέταση του κλάδου του τουρισμού γίνεται με βάση στοιχεία για:

- α. αφίξεις τουριστών (ημεδαπών και αλλοδαπών)
- β. διανυκτερεύσεις τουριστών (ημεδαπών και αλλοδαπών)
- γ. μέση διάρκεια παραμονής τουριστών (ημεδαπών και αλλοδαπών)
- δ. εποχικότητα (αφίξεων και διανυκτερεύσεων)
- ε. δυναμικότητα (κλίνες που λειτούργησαν)
- στ. πληρότητα

Στον Πίνακα Α.2.31 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι αφίξεις, οι διανυκτερεύσεις και η μέση διάρκεια παραμονής για την Περιοχή Μελέτης και τις γεωγραφικές ενότητες που εξετάζουμε για το 2000 και το 2006:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.31
ΑΦΙΞΕΙΣ, ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΜΕΣΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ (2000 ΚΑΙ 2006)⁵

	2000			2006		
	ημεδαποί	αλλοδαποί	σύνολο	ημεδαποί	αλλοδαποί	σύνολο
αφίξεις						
Περιοχή Μελέτης	10.896	2.576	13.472	8.511	2.260	10.771
Νομός Ηλείας	82.841	165.151	247.992	95.404	180.508	275.912
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	634.861	313.871	948.733	455.850	255.124	710.974
Σύνολο Χώρας	5.964.638	8.011.967	13.976.605	6.233.813	7.748.208	13.982.021
διανυκτερεύσεις						
Περιοχή Μελέτης	25.457	4.729	30.186	20.397	7.488	27.885
Νομός Ηλείας	182.351	365.567	547.918	221.452	329.401	550.853
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	1.441.449	725.928	2.167.377	934.602	564.541	1.499.143
Σύνολο Χώρας	15.162.683	47.023.630	62.186.313	14.741.170	43.055.381	57.796.551
μέση διάρκεια παραμονής						
Περιοχή Μελέτης	2,3	1,8	2,2	2,4	3,3	2,6
Νομός Ηλείας	2,2	2,2	2,2	2,3	1,8	2,0
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	2,3	2,3	2,3	2,1	2,2	2,1
Σύνολο Χώρας	2,5	5,9	4,4	2,4	5,6	4,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Στατιστική του τουρισμού (αδημοσίευτα στοιχεία)

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.31, η Περιοχή Μελέτης συγκεντρώνει περί το 0,08% των αφίξεων και περί το 0,05% των διανυκτερεύσεων στο σύνολο της χώρας. Ειδικότερα ως προς τις αφίξεις, η περιοχή μελέτης υποχωρεί διαχρονικά ως προς το επίπεδο του Νομού ενώ διατηρεί τα ποσοστά της στο επίπεδο Περιφέρειας και Χώρας. Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται και στις διανυκτερεύσεις με τη διαφορά ότι η μείωση σε επίπεδο Νομού είναι μικρότερη λόγω της αύξησης της μέσης διάρκειας παραμονής των αλλοδαπών στην περιοχή μελέτης.

⁵ Τα στοιχεία περιλαμβάνουν τουριστικά καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ.

Στον Πίνακα Α.2.32 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι αφίξεις, οι διανυκτερεύσεις, η μέση διάρκεια παραμονής, η δυναμικότητα των ξενοδοχείων (κλίνες που λειτούργησαν) και η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων για την Περιοχή Μελέτης για το 2006:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.2.32
ΑΦΙΞΕΙΣ, ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ, ΜΕΣΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ,
ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ (2006)

	αφίξεις	διανυ- κτερεύσεις	μέση διάρκεια παραμονής	κλίνες που λειτούργησαν	πληρότητα ⁶
Ιαν.	84	251	3,0	104	7,8%
Φεβ.	542	815	1,5	104	28,0%
Μαρ.	601	880	1,5	104	27,3%
Απρ.	620	1.105	1,8	104	35,4%
Μάι.	733	1.644	2,2	104	26,2%
Ιουν.	1.507	5.657	3,8	199	21,3%
Ιουλ.	1.727	6.043	3,5	199	32,3%
Αυγ.	2.275	7.083	3,1	199	38,9%
Σεπ.	989	1.945	2,0	199	18,8%
Οκτ.	547	812	1,5	104	25,2%
Νοε.	620	960	1,5	104	30,8%
Δεκ.	526	690	1,3	80	28,9%
Σύνολο	10.771	27.885	2,6		27,3%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Στατιστική του τουρισμού (αδημοσίευτα στοιχεία)

Όπως φαίνεται στον Πίνακα Α.2.32, η τουριστική κίνηση έχει έντονη εποχικότητα καθώς το 50% των αφίξεων και το 65% των αφίξεων πραγματοποιούνται τους τρεις καλοκαιρινούς μήνες (Ιούνιος, Ιούλιος και Αύγουστος), ενώ η μέση μηνιαία πληρότητα δεν ξεπερνά το 40% ακόμα και τους καλοκαιρινούς μήνες. Πρέπει να επισημανθεί η μέτρια ποιότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων (2**, Γ' κατηγορίας) και οι αντίστοιχου επιπέδου προσφερόμενες υπηρεσίες.

Τα ξενοδοχεία της πόλης (Αμαλιάδα) λειτουργούν όλο το χρόνο και απευθύνονται κυρίως σε ημεδαπούς που ταξιδεύουν για επαγγελματικούς λόγους, όπως υποδηλοί η εξαιρετικά σύντομη διάρκεια παραμονής. Τα παραλιακά ξενοδοχεία (Κουρούτα) λειτουργούν μόνον τους καλοκαιρινούς μήνες. Τέλος, στην περιοχή λειτουργούν τέσσερα κάμπινγκ (δύο στην παραλία Κουρούτα και δύο στην παραλία Παλούκι), μέσης χωρητικότητας 100 θέσεων περίπου, στα οποία δείχνουν προτίμηση αλλοδαποί. Από τα τέσσερα αυτά κάμπινγκ, το μεγαλύτερο, χωρητικότητας 160 θέσεων περίπου, λειτουργεί ως δημοτική επιχείρηση.

⁶ Τα στοιχεία πληρότητας αφορούν τουριστικά καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ).

A.2.3 Υποστηρικτικές (Τεχνικές, Κοινωνικές) Υποδομές και Ποιότητα Ζωής

A.2.3.1 Τεχνικές Υποδομές

Οι τεχνικές υποδομές του Δήμου Αμαλιάδας παρατίθενται αναλυτικά σε επίπεδο Δήμου στην ενότητα A.3.3 και σε επίπεδο οικισμού στην ενότητα A.4.7. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται συνοπτικά συναρτήσει κυριότερα της σχέσης που έχουν με τη διασφάλιση ενός ανεκτού επιπέδου ποιότητας ζωής στο Δήμο. Η πληροφορία που παρατίθεται έχει συλλεχθεί από αρμόδιες υπηρεσίες και δευτερογενείς πηγές, από επιτόπιες παρατηρήσεις της Ομάδας Μελέτης στην περιοχή του Δήμου Αμαλιάδας, καθώς και μέσα από συζητήσεις που διεξήχθησαν με εκπροσώπους τοπικών φορέων.

A.2.3.1.1 Μεταφορικές Υποδομές

Το μεταφορικό δίκτυο του Δήμου Αμαλιάδας, δεδομένων αφενός του γεωγραφικού ανάγλυφου με κυριότερα πεδινές και ημιορεινές εκτάσεις και αφετέρου της εγγύτητας με μεγάλα αστικά κέντρα (Πάτρα, Πύργος), είναι αρκετά βατό και εξυπηρετεί με σχετική επάρκεια όλους τους οικισμούς του Δήμου. Το σύνολο του εθνικού και επαρχιακού δικτύου εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αμαλιάδας είναι ασφαλοστρωμένο, ενώ σε κάποια τμήματα του προγραμματίζονται ή υλοποιούνται βελτιώσεις, διανοίξεις και συμπληρώσεις.

Το διαμορφωμένο πλέγμα του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου επιτρέπει σε ικανοποιητικό βαθμό τη λειτουργική διασύνδεση όλων των οικισμών του Δήμου μεταξύ τους και με τα αστικά κέντρα της Δυτικής Ελλάδας.

Όσον αφορά την **αξιολόγηση της κατάστασης του υφιστάμενου βασικού οδικού δικτύου** διαπιστώνονται τα εξής:

Η εθνική οδός Πάτρας – Πύργου χαρακτηρίζεται από τους πιο επικίνδυνους δρόμους στην Ελλάδα. Τα κυριότερα προβλήματα στο τμήμα εντός του Δήμου Αμαλιάδας είναι οι ισόπεδες διασταυρώσεις με τους επαρχιακούς, δημοτικούς και αγροτικούς δρόμους, η έλλειψη διαχωριστικού ασφαλείας μεταξύ των δύο ρευμάτων κυκλοφορίας, το περιορισμένο πλάτος του οδοστρώματος (1 κύρια λωρίδα και μία Λ.Ε.Α. ανά κατεύθυνση) και το γεγονός ότι διέρχεται από κατοικημένες περιοχές.

Στην κατεύθυνση της επίλυσης των προβλημάτων που οφείλονται στην υφιστάμενη κατάσταση της Εθνικής οδού, πρωτεύουσα σημασία έχει η κατασκευή του Αυτοκινητόδρομου Ελευσίνας – Κορίνθου – Πάτρας – Πύργου – Τσακώνας (Ολυμπία Οδός), ο οποίος θα αντικαταστήσει τον υφιστάμενο δρόμο υψηλού κινδύνου που σήμερα ενώνει την Ελευσίνα με την Κόρινθο, την Πάτρα και τον Πύργο και θα επεκταθεί ως τον αυτοκινητόδρομο προς Καλαμάτα.

Εντοπίζονται επίσης προβλήματα όσον αφορά στην κατάσταση του οδοστρώματος της Παλιάς Εθνικής Οδού και του Επαρχιακού οδικού δικτύου, για τα οποία ήδη εκτελούνται ή παραγραμματίζονται παρεμβάσεις βελτίωσης. Η κατάσταση του υπόλοιπου οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται μέτρια.

Το εσωτερικό οδικό δίκτυο στους οικισμούς του Δήμου είναι ικανοποιητικό δεδομένων των ήπιων κλίσεων και της σχετικά αραιής δόμησης. Εντονότερο είναι το πρόβλημα στα κεντρικά τμήματα των οικισμών, όπου συγκεντρώνονται και οι λειτουργίες εμπορίου και

αναψυχής, και σε κάποιους μικρούς ημιορεινούς και ορεινούς οικισμούς, όπου οι κλίσεις και η διάταξη των οικοπέδων δεν επιτρέπουν τη διάνοιξη κατάλληλου εύρους οδών.

Όλοι οι οικισμοί του Δήμου Αμαλιάδας εξυπηρετούνται καθημερινά από δρομολόγια λεωφορείων του ΚΤΕΛ. **Στους υπόλοιπους οικισμούς η συχνότητα εξυπηρέτησης δεν κρίνεται ικανοποιητική**, δεδομένης της έντονης εξάρτησης τους από την Αμαλιάδα (για εργασία, εμπόριο, αναψυχή, εκπαίδευση κλπ δραστηριότητες και λειτουργίες).

Όσον αφορά στην πρόσβαση **σιδηροδρομικές, αεροπορικές και σε θαλάσσιες μεταφορές**, αυτές επιτυγχάνονται αντίστοιχα μέσω του Σιδηροδρομικού Σταθμού της Αμαλιάδας, του λιμένα της Κυλλήνης και του αεροδρομίου του Αράξου. Τα προγραμματιζόμενα έργα για τη στέγαση πολιτικού αεροσταθμού στο αεροδρόμιο της Ανδραβίδας, την αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου Πελοποννήσου, καθώς επίσης και η αναβάθμιση της λειτουργίας του λιμένα του Κατακόλου για την εξυπηρέτηση εμπορευματικών μεταφορών, αναμένεται ότι θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη βελτίωση της προσβασιμότητας του Δήμου Αμαλιάδας.

A.2.3.1.2 Λοιπές Τεχνικές Υποδομές

Όσον αφορά τον τομέα της **ενεργειακής και τηλεπικοινωνιακής υποδομής** του Δήμου Αμαλιάδας η κατάσταση κρίνεται ικανοποιητική. Όλοι οι οικισμοί του Δήμου ηλεκτροδοτούνται επαρκώς ενώ στην περιοχή είναι εγκατεστημένο ψηφιακό κέντρο του ΟΤΕ και δεν εντοπίζονται προβλήματα στη σταθερή τηλεφωνία. Επιπλέον η πόλη της Αμαλιάδας διαθέτει ευρυζωνικό δίκτυο ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση μελέτης για την κατασκευή ασύρματου ευρυζωνικού δικτύου ελεύθερης πρόσβασης για την εξυπηρέτηση της Αμαλιάδας και των εδρών των Δ. Διαμερισμάτων.

Όσον αφορά στις **υποδομές ύδρευσης**, η κατάσταση των δικτύων ύδρευσης τόσο στην Αμαλιάδα όσο και στους υπόλοιπους οικισμούς είναι ικανοποιητική. Την τρέχουσα περίοδο ολοκληρώνονται εργασίες αντικατάστασης παλαιών αγωγών στην Αμαλιάδα και στους υπόλοιπους οικισμούς. Σε ορισμένους μικρούς οικισμούς, όπου δεν υπάρχουν δίκτυα ύδρευσης, οι κάτοικοι υδρεύονται με ιδιωτικές γεωτρήσεις. **Τα σημαντικότερα προβλήματα όσον αφορά στην ύδρευση** έχουν να κάνουν με την ποιότητα του νερού που προέρχεται από γεωτρήσεις, αλλά και με την επάρκεια της ποσότητας νερού που διοχετεύεται στο Δήμο μέσω του δικτύου του Κακοταρίου. Στην κατεύθυνση της επίλυσης αυτών των προβλημάτων έχει ήδη εγκριθεί η μελέτη για την κατασκευή ενός Διυλιστηρίου το οποίο θα μετατρέπει σε πόσιμο το νερό της Τεχνητής Λίμνης και θα λειτουργεί συμπληρωματικά με το δίκτυο του Κακοταρίου.

Όσον αφορά στις **υποδομές αποχέτευσης**, σημειώνονται τα εξής: Δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων διαθέτει μόνο η πόλη της Αμαλιάδας. Στους υπόλοιπους οικισμούς η αποχέτευση γίνεται με βόθρους. Υπάρχουν ωστόσο εγκεκριμένες μελέτες για την επέκταση της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) και για την κατασκευή δικτύων αποχέτευσης σε ορισμένους από τους οικισμούς του Δήμου. Δίκτυα αποχέτευσης ομβρίων υπάρχουν τόσο στην Αμαλιάδα όσο και στους υπόλοιπους οικισμούς.

Όσον αφορά στις **υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων**, σημαντικό πρόβλημα συνιστά η λειτουργία Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (Χ.Α.Δ.Α.), στην περιοχή «Κονιδείκα» του Δ.Δ. Αμαλιάδας. Σύμφωνα με στοιχεία που χορηγήθηκαν από το Δήμο Αμαλιάδας, προβλέπεται η δημιουργία Χώρου Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (Χ.Υ.Τ.Υ.) καθώς και μονάδας διαλογής και επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων που θα εξυπηρετούν το Νομό Ηλείας προβλέπεται να χωροθετηθούν στα όρια του Δήμου Αμαλιάδας με το Δήμο Ιαρδάνου, στην περιοχή «Τριανταφυλλιά». Στην ίδια περιοχή

ενδέχεται να χωροθετηθεί και Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.). Ωστόσο ο σχεδιασμός δεν είναι μέχρι σήμερα οριστικός, καθώς δεν έχουν ληφθεί οι απαραίτητες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις. Θετική εξέλιξη στο ζήτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων αποτελεί η συμμετοχή του Δήμου σε πρόγραμμα ανακύκλωσης συσκευασιών.

Όσον αφορά στις **αρδευτικές υποδομές**, στην περιοχή δεδομένης της εξάρτησης του παραγωγικού προτύπου από τη γεωργική δραστηριότητα, έχει αναπτυχθεί εκτεταμένο και οργανωμένο συλλογικό αρδευτικό δίκτυο προκειμένου να καλυφθούν οι αρδευτικές ανάγκες της γεωργικής γης που συγκεντρώνεται στις πεδινές κυρίως εκτάσεις του Δήμου, ενώ παράλληλα υπάρχει πληθώρα ιδιωτικών αρδευτικών γεωτρήσεων. Το κυριότερο πρόβλημα όσον αφορά τις υποδομές άρδευσης είναι οι μεγάλες απώλειες νερού, οι οποίες οφείλονται κυρίως στην άρδευση με αύλακες.

Συμπερασματικά, οι τεχνικές υποδομές σε επίπεδο Δήμου κρίνονται ικανοποιητικές, με εξαίρεση τους τομείς αποχέτευσης και διαχείρισης απορριμμάτων, στους οποίους διαπιστώνονται σημαντικές ανάγκες βελτίωσης. Στο εσωτερικό του Δήμου, το επίπεδο ζωής όσον αφορά στις παρεχόμενες τεχνικές υποδομές είναι σαφώς ανώτερο στην πόλη της Αμαλιάδας σε σχέση με τους υπόλοιπους οικισμούς.

A.2.3.2 Κοινωνικές Υποδομές

Όσον αφορά τις κοινωνικές και λοιπές υποστηρικτικές υποδομές η πόλη της Αμαλιάδας περιέχει όλα τα στοιχεία εκείνα από άποψη εξυπηρέτησεων που απαντώνται σε ένα αστικό κέντρο της υπαίθρου, ενώ διατηρεί τα χαρακτηριστικά πλεονεκτήματα περιφερειακής πόλης, όπως μικρός συγκοινωνιακός φόρτος, η εύκολη και ταχεία πρόσβαση σε υπηρεσίες.

Αντίθετα στους υπόλοιπους οικισμούς διαπιστώνονται ελλείψεις σε στοιχειώδεις κοινωνικές υποδομές (εκπαίδευση, πρόνοια, περίθαλψη).